

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Nova

Nr. 23 (211)

Anul VIII
6 iunie 1959

PRIETENI BĂNĂȚENI

Borș Gheorghe
(român), Juhasz
Peter (maghiar) și
Gurzu Marcu (sârb).

Fotografie de
D. BABOIAN

Profetari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

După o vizită făcută la Ploești, conducători ai partidului și statului au vizitat recent orașul Craiova. Tovarășii Gheorghe Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica, Petre Borilă, Nicolae Ceaușescu, Leonte Răutu, întâmpinați călduros de oamenii muncii din Craiova, au vizitat uzina „Electroputere” și amplasamentul unui complex de întreprinderi pe bază de materii prime din regiune, a căror construcție va începe încă în acest an.

În fotografiile alăturate redăm câteva imagini din această vizită.

CULTURA ȘI ARTA BELORUSĂ

Petrus BROVKA

Pe vechiul șleau

*Bătrâni sînt mestecenii, șleaul e vechi
și-un cîntec uitat îmi răsună-n urechi.*

*Țin minte aici, într-o seară stătea
o fată, alături de inima mea.*

*Mestecenii, mestecenii, mai țiiți voi minte
cum inima mea se oărșea în cupînte?*

*Și fata și-a dus printre voi, ca un gînd,
aprinș-a-i basma fluturată de vînt.*

*De ce oare oremii sortit e să zboare?
S-a stîns tinerețea ca raza de soare.*

*Mestecenii! Departe de ce să rămîn?
Atît de aproape mi-i șleaul bătrîn.*

*Privesc cum își flutură-n zarea senină
basmaua o fată, urcînd pe combină.*

*Zîmbește-un tînăr oprît pe-o vîlcea,
a lui parcă astăzi e inima mea!*

*Cum toate se schimbă, se șterg ca un oal!
Dar pururi e tînăr meleagul natal.*

*Și simt că mi-i dragostea oie, adîncă,
mi-i inima, inima, tînără încă!...*

În romînește de M. DJENTEMIROV

Duminică 7 lu-
nie încep Zi-
lele culturii
și artel belo-
ruse. Noua
manifestare a pri-
eteniei romîno-so-
vietice va prilejui
o și mai adîncă
cunoaștere a va-
loroasei creații a
poporului înflori-
toarei Belorusii
sovietice.

„Ostașul rănit”,
sculptură de
← V. Nollcluk.

Plata rotundă din
Minsk, capitala
↓ R.S.S. Beloruse.

Cu prilejul vizitei delegației sovietice la combinatul textil „Stalin” din
Tirana a avut loc un mare miting în cadrul căruia tovarășul N.S. Hrușciov
a roștit o cuvîntare.

SE ÎNTĂREȘTE PRIETENIA SOVIETO-ALBANEZĂ

Poporul albanez a salutat cu mare însuflețire vizita în
R.P. Albania a delegației de partid și guvernamentale a U.R.S.S.
în frunte cu tovarășul N. S. Hrușciov, prim-secretar al C. C.
al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Vizita ca și tratativele purtate între delegațiile de partid și
guvernamentale ale celor două țări s-au desfășurat într-o atmo-
sferă cordială și prietenească, vădînd o dată mai mult deplină
unitate de vederi în toate problemele discutate.

Președintele pe unde au trecut, oaspeții sovietici au fost salutați de ova-
țiile călduroase ale populației albaneze.

CONSTRUCȚII CUM N-AU MAI FOST...

Fotoreportaj de R. RODA

Primăvara aceasta a asaltat Bucureștiul cu verdețea și flori (firește!) și cu ne-numărate... garduri de rogojini.

Pe arterele centrale, pe magistralele Capitalei au apărut zeci de îngrădituri de papură vestind că în spatele lor se ridică în scurt timp noi clădiri...

Ritmul impetuos al construcțiilor a intrat, parcă, în firescul lucrurilor și nu ne mai surprinde să vedem — de pildă — un bloc cu șapte etaje în fază de finisare, acolo unde doar cu câteva luni în urmă era un loc viran sau o căsuță veche.

Intr-una din zilele lunii aprilie, porțiunea cuprinsă între Palatul Republicii Populare Române, str. Pictor Grigorescu, Luterană și 13 Decembrie a fost îmbrățișată de familiarele îngrădituri din papură: se deschidea un vast șantier de construcții care va da Capitalei prima piață integral amenajată: Piața noii săli a Palatului R.P.R.

Clădiri vechi, multe din ele insalubre, având posibilități minime de cazare, case ce nu mai puteau fi improspătate prin nici o reparație au căzut sub loviturile tirnăcoapelor. Și pe locul lor a început construcția a 9 blocuri moderne cu câte 8 și 15 etaje.

La data când vizităm imensul șantier (26 mai 1959) amplasamentul celor 9 blocuri de locuințe se profilează distinct. Toate construcțiile au fost „atacate” (este termenul folosit de constructori!). La unele se toarnă fundațiile, pereții subsolurilor, altele

sunt în excavație într-o fază înaintată. Gigantice macarale-turn își profilează siluetele elegante pe albastrul cerului... În curând ele vor ridica pereții exteriori construiți din elemente prefabricate, gata finisate...

La 30 decembrie, cele 900 de apartamente cuprinse în aceste blocuri urmează a fi predate... la cheie. (Un „amănunt” interesant: toate apartamentele — ale căror pereți vor fi tapisați — vor fi mobilate cu mobilă special studiată și de bună calitate; bucătăriile vor fi modern utilate cu mobilier fix, frigidere etc.).

Multe din cele 9 blocuri vor avea magazine cu un profil corespunzător atît necesităților celor circa 4.000 de locatari cît și a importantului centru urban ce se va crea aici.

În mijlocul noii piețe se va ridica masivă, monumentală, sala cea nouă a Palatului R.P.R., care urmează să fie dată în folosință la 30 decembrie 1959. Deși în mod normal pentru construirea unei asemenea clădiri se prevăd doi ani și jumătate, ea va fi realizată doar într-un an de zile!

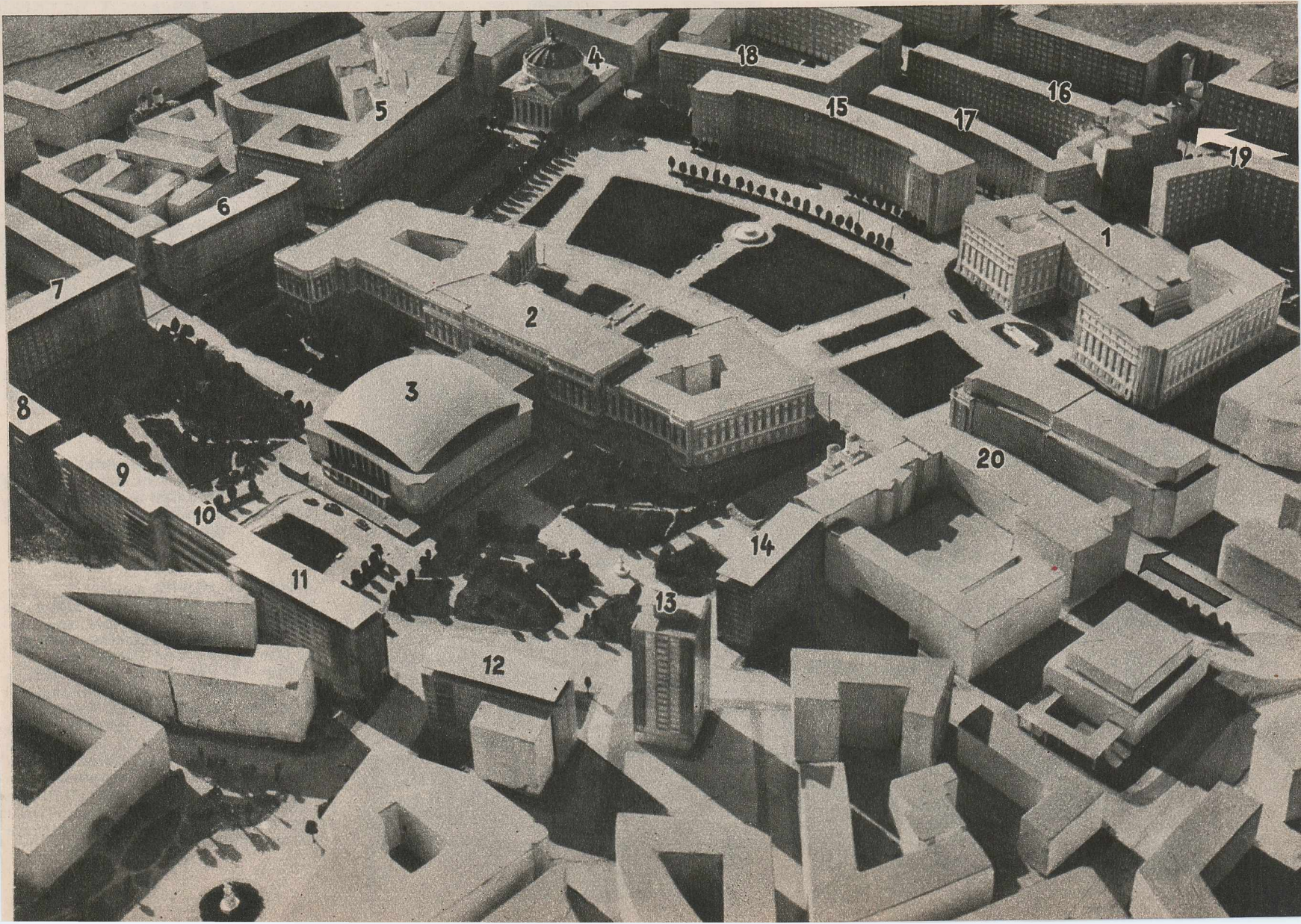
Sala, cu anexele ei, se întinde pe o suprafață desfășurată de 22.000 metri pătrați, avînd un volum de 123.000 metri cubi; sala va avea o capacitate de 3.000 de locuri dispuse în amfiteatru; o cupolă amplă cu o deschidere liberă de 52 metri va acoperi sala propriu-zisă.

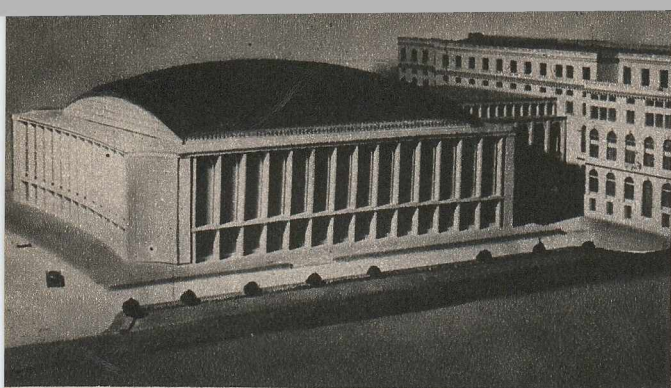
Dar să pășim în interiorul clădirii. Deși au trecut doar câteva luni de cînd s-au făcut primele săpături pentru fundații, aspectul sălii se conturează de pe acum cu precizie.

Explicațiile constructorilor și puțină imaginație te ajută să vezi aidoma viitoarea sală cu polivalentele ei funcțiuni.

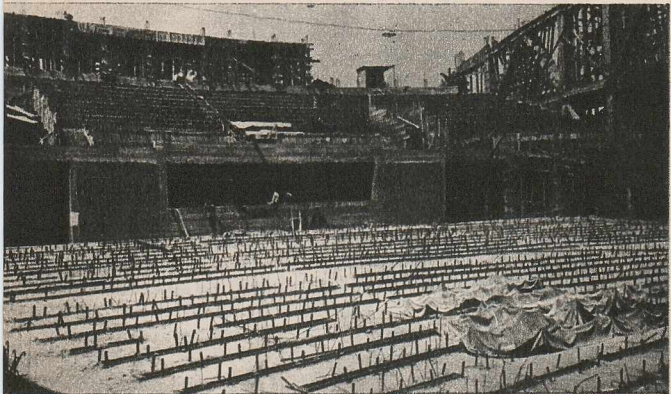
... Pe scena largă are loc un concert dat de o orchestră filarmonică. Concertul este transmis prin radio. Dar din sală lipsesc cablurile radiodifuziunii. Motivul: într-o cameră se află instalații fixe, complete, cu ajutorul cărora spectacolele de aci vor putea fi retransmise în condiții optime prin radio și televiziune.

Macheta ansamblului arhitectural care cuprinde două piețe organic legate între ele — Piața Republicii și noua piață ce se creează între Palatul R.P. Române și străzile Pictor Grigorescu, Luterană și 13 Decembrie. În fotografia machelei se văd următoarele clădiri: 1) Sedlul Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român. 2) Palatul Republicii Populare Române. 3) Noua sală a Palatului R.P. Române. 4) Ateneul R.P. Române. 5) Hotelul Athenée Palace și clădirile ce se vor construi pentru dezvoltarea sa. De la 6 la 14. Noile blocuri în construcție care vor fi gata pînă la sfîrșitul anului 1959. De la 15 la 20. Alte blocuri ce vor fi construite. Săgeata albă indică b-dul. Bălcescu, iar săgeata neagră — calea Victoriei. ↓

Macheta noii săli a Palatului R.P.R. (autorii proiectului: un colectiv de arhitecți de la Institutul „Proiect-București”, sub conducerea prof. arh. Horia Matcu).

Cu puțină imaginație și explicațiile constructorilor ne putem face o idee de cum va arăta viitoarea sală cu 3.000 de locuri.

...Imaginea orchestrei a dispărut... Din plafonul scenei coboară lent un ecran cinematografic enorm — cinemascop... A început rularea filmului. Sunetul te împresoară din toate părțile. Redarea stereofonică a sunetului se face pe 6 canale.

...Iată-ne în toiul unui congres internațional. Participanții grăiesc în felurite limbi ale lumii. O instalație de traducere simultană transmite discursurile în mai multe limbi. Dar nu prin fir (ar fi o soluție depășită), ci prin transmisii pe bază de emisie-recepție...

— **C**e face cu puțință realizarea unor asemenea construcții într-un termen atât de scurt? — am întrebat.

Și ni s-a dat răspuns: strânsa colaborare între proiectare și execuție; organizarea ra-

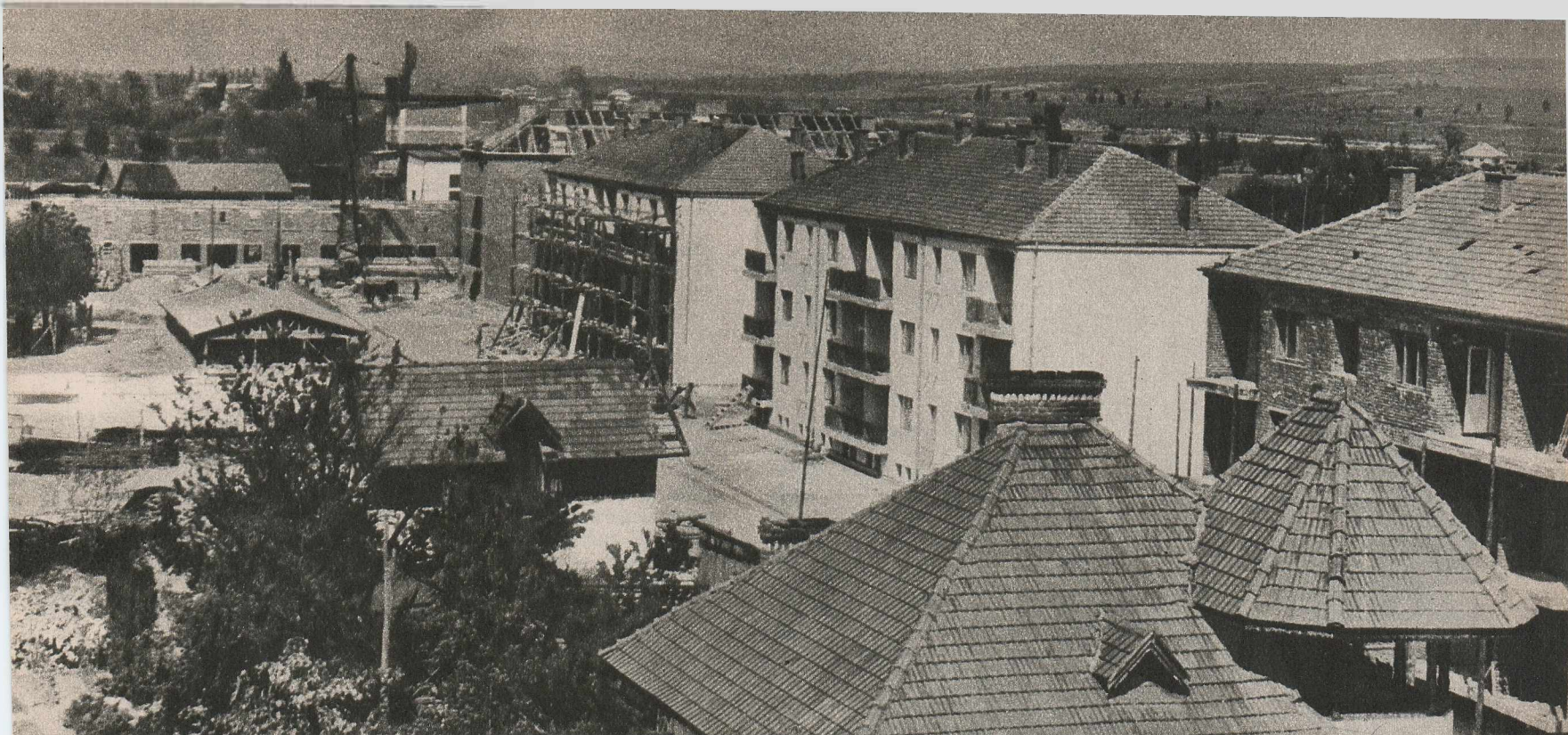
↑ Se toarnă fundațiile la blocurile 1 și 2, care încep din calea Victoriei (peste drum de Athenée Palace) și continuă până în str. Luterană.

← O perspectivă a șantierului de construcții a blocurilor 6-9. Dulgherii și fierarii betoniști muncesc cu sîrg, asigurînd terminarea lucrărilor la termenul fixat.

țională și ritmică a muncii pe șantier; aprovizionarea cu materiale fără întârziere în raport cu mersul lucrărilor; mecanizarea intensivă, și cite și mai cite dintre acestea...

Dar am văzut muncind brigăzile de utemiști, am văzut muncitori dulgheri, fierari, zidari, instalatori, arhitecți și ingineri muncind. Și pe chipurile lor am citit, limpede de tot, entuziasmul și mîndria de a lucra pentru desăvîrșirea unor opere monumentale ca aceste minunate construcții — demne de capitala unei țări socialiste — construcții inițiate de partidul și guvernul nostru.

Colonia muncitorească a șantierului.

AMINTIRI DIN ANUL... 1959

de Liviu MAIOR

Fotografii de Elena GHERA

Peste cinci ani (sau peste zece, sau peste douăzeci), la Tîrgu Jiu, într-o seară (sau într-o după-amiază), o bunicuță (sau un bunic) va ta de vorbă cu un nepoțel (sau nepoțică) și-i va spune:

— Privește cum arăta combinatul nostru forestier cu ani în urmă.

Și va desface un număr vechi l. „Flacării“ (acela pe care-l citești v. în clipa de față) și-i va răta nepoțului (sau nepoței) ozele alăturate. Și copilul va eschide ochii mari, se va miuna și va ciripi:

— Nu se poate! Așa arăta combinatul nostru pe atunci?

Da, întocmai. În locul clădirilor impunătoare, pe care el le cunoaște, în locul agregatelor omplicate, nu va vedea în vechia revistă decît o întindere de ămînt brăzdată în lung și în lat de tractoare, de haveze, de excavatoare, de un furnicar de uncitori tineri și entuziaști.

Pe vremea aceea (mai, 1959!) onstrucția combinatului forestier „Preajba“ se afla abia la rimii pași. Autorul acestor rînuri, sosise la Tg. Jiu pentru a onsemna în revista „Flacăra“ un veniment de seamă: la marginea Tg. Jiului se săpau fundamentele celei mai mari lucrări industriale din întreaga regiune raiova: combinatul forestier Preajba“.

Așadar, în mai 1959 am sosit a Tg. Jiu. Împreună cu mine, utorul fotografiilor alăturate.

Nu mi-a fost de loc greu să onstat — și asta într-un timp econd — că problema combinatului frămîntă tot orașelul. Pe radă, în restaurante, în instiții, pretutindeni localnicii preirau în discuții noutăți despre iarea lucrare de la marginea rului.

Entuziasmul, freamătul, efervescența tinerească ce animau sufletul orașelului clipă de clipă, îmi erau familiare. Le simțisem și la Bîrlad, și la Roman, și la Baia de Arieș, și la Govora și în toate orașele și tirgușoarele în care agitația febrilă a constructorilor prefigura încă de la început transformarea economică și culturală a așezării. Tîrgul Jiului, după secole de vegetare, de trai anodin, se pregătea să-și schimbe veșmintul economic patriarhal. O dată cu combinatul, în orașel intrau canalizarea, gazele naturale și se măreau considerabil resursele de apă potabilă.

Am aflat apoi că agitația aceasta, oglindită în ochii fiecărui cetățean, nu se manifesta numai în discuții și pronosticuri. O bună parte dintre cetățeni doreau să contribuie concret, cu brațele lor, alături de constructori, la înălțarea viitoarei întreprinderi. „Vom contribui voluntar la ridicarea combinatului, cu 2.000 ore-muncă“ — anunțau utemiștii de la fabrica de confecții; „noi, cei de la C.A.M. vom sprijini lucrările cu 1.000 ore-muncă voluntară“; « noi, cei de la „Unirea“, cu 500 ».

În toate zilele săptămîinii coloane de tineri și bătrîni, înarmați cu tirnăcoape, lopeți se îndreptau spre șantierul combinatului. Veseli, entuziaști, mîndri.

Ne-am interesat și noi cum putem ajunge la combinat.

— Cum ajungeți? Cu autobusul! Avem doar cursă regulată.

Și ne-am urcat, împreună cu alții, într-un autobus mare și încăpător. Pasagerii se instalau comod în scaune și, pregătindu-se de drum, își aprindeau cite o țigară. Taxatoarea îi mustră cu bunăvoință și răbdare:

— În mașină nu se fumează. Așa e regulamentul.

Și călătorii se supuneau, înăbușind țigările. Cursa era un lucru nou în viața tirgușorului...

★

Șantierul ne-a întîmpinat, proaspăt, tînăr. Îl aveți, pe fragmente, în fotografiile alăturate. Pe întreaga suprafață a celor 35 de hectare rezervate șantierului, se zăreau deocamdată doar mulțimea muncitorilor, mașinile, și ici-colo zidurile roșii, pe cale de a se înălța. Pămîntul negru, îmbibat de ploile primăverii (pe acest teren sunau pînă nu de mult tălăngile oițelor), era sfirtecat, metru cu metru, de fălcile excavatoarelor și presărat cu nenumerate bazine și canale. Îți venea cu greu să crezi, privind aspectul acesta al șantierului, că peste citeva luni, mai precis la 30 decembrie 1959, fabrica de placaj a combinatului va trebui să fie dată în rodaj. Muncitorii și inginerii constructori își luaseră acest angajament, hotărînd să realizeze fabrica de placaj cu șase luni de zile înainte de data stabilită.

Un tînăr inginer constructor — Mihai Păfăluță — ne-a plimbat, visător și entuziast, prin toate colțurile șantierului. Ochii săi desprindeau cu precizie, în jur, din atmosfera liniștită și clară, fiecare contur, fiecare amănunt al viitoarelor construcții.

— Iată, aci va fi depozitul de bușteni, aci vor fi bazinele de conservare, aci opt bazine de tratament termic... Pe un pod rulant (va trece exact pe locul unde sînteți dv.), buștenii vor fi transportați în cojitorie, iar de aci, cu niște deruloare, vor ajunge în fabrica de placaj... — Cîte fabrici va cuprinde combinatul?

— Multe. O fabrică de placaj, care va intra în funcțiune în

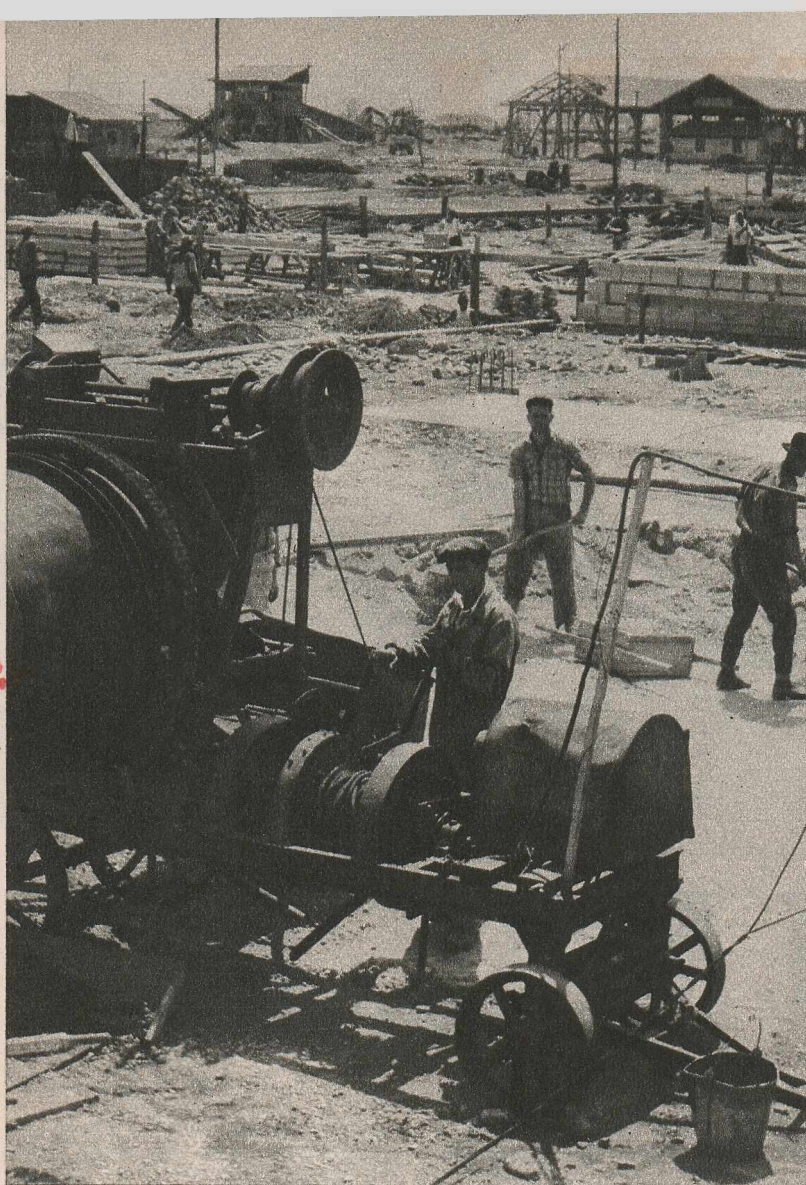
primul trimestru al anului viitor; o fabrică de cherestea, care va intra în funcțiune în semestrul II al anului 1960; o fabrică de plăci aglomerate; una de scaune curbate; una de parchet, una de lădițe. Numărul fabricilor va fi, poate, și mai mare; proiectul inițial poate fi lărgit.

COLONIA MUNCITOREASCĂ

La fel de rapid, ca și la combinat, avansează lucrările și în colonia muncitorească. De-a lungul drumului ce unește Preajba cu centrul orașului s-a ridicat ca din pămînt un șir întreg de blocuri muncitorești. Celor care lucrează în prezent le-au și fost date în folosință 54 de apartamente. Iar celor care abia vor veni să lucreze pe șantier sau în viitorul combinat, li se construiesc altele dintre care vor fi terminate, pînă în primul trimestru al anului 1960, 214 apartamente. Șantierul coloniei muncitorești a lansat și o întrecere: scăderea prețului de cost al apartamentului de la 41.000 lei, la 39.000 lei și reducerea termenului de construcție de la 11 luni, la 8 luni.

DAR OAMENII?

Mai exact spus: de unde vor fi aduși muncitorii calificați, în stare să pornească viitoarele mașini din fabricile combinatului? De unde va fi adusă priceperea și talentul meșterului de mobilă, de placaj, de cherestea? La Arad, la Gălăuțași, la Balta Sărată, la Deta, unde s-au ridicat în ultimii ani fabrici moderne de mobilă, s-au găsit pe loc și oameni pricepuți, în stare să înceapă de îndată lucrul. Meseria avea în acele locuri o tradiție îndelungată. Dar aici? Împrejurimile Tg. Jiului au păduri falnice. Nenumărați bărbați harnici

Betoniera în plină acțiune: se prepară betonul pentru stâlpii fabricii de placaj.

se pricep să doboare copacii, să-i fălăiască și să-i despice în scînduri. Dar pușini, foarte pușini, știu să transforme materialul lemnos în mobilă, în plăci aglomerate, în cherestea etc.

Atunci? Combinatul va avea muncitori și tehnicieni aduși din alte părți ale țării? Nicidecum. Iscușința și talentul viitorilor

meșteri sălășluiesc în fiecare tî-năr entuziast care a venit să lucreze, cu brațele, pe șantier. Urmează numai ca ele să fie descoperite și cultivate pe baza experienței celei mai înaintate și a însușirii tehnicii moderne.

Tî-nărul comunist Cîhstantin Ularu, șeful unei brigăzi de tineret, mi-a spus cu hotărîre:

— Eu, și împreună cu mine Ion Pătruș, și cu el Martin Dumitru și Ion Ursățeanu, am venit aici nu numai să lovim cu casmaua. De îndată ce se vor deschide școlile de calificare ale șantierului ne vom înscrie la ele.

Și ca aceștia, majoritatea tinerilor sosiți pe șantier. Iar tinerii domină aici într-un procent de 90 la sută!

M-am gîndit multă vreme la cuvintele lui Ularu.

Moșii și-au încheiat nu de mult peregrinările de secole într-un chip strălucit. Cooperatorile și puternicele centre muncitorești, înființate în inima Apusenilor, le-a durat statornicie pentru totdeauna. Oltenii îi urmează îndeaproape. În jurul viitoarelor obiective industriale, ce se vor înălța pe trupul Olteniei, se vor grupa, se vor suda, sute de mii de oameni. Și în această privință, actualul combinat pe cale de construcție, va avea un mare merit.

★

Așadar, peste cincisau peste zece sau peste douăzeci de ani, un nepoțel sau o nepoțică va privi aceste poze și va fi cuprins de uimire.

Și toți cei care vor deschide atunci numărul de față al „Flacării“ vor fi pătrunși de

un puternic sentiment de bucurie și mîndrie...

...Cu autorul acestor rînduri, faptele se vor petrece asemănător. Peste cinci, sau zece, sau douăzeci de ani, vizitînd din nou Tg. Jiul, va zări în locul actualului șantier un combinat măreț și cu o bogată tradiție. Și va exclama uimit:

— Oare prin aste locuri am fost eu?

Suzana DELCIU

IMAGINI din BICAZ

Muzeul de pe malul lacului

*Ah, pereți de humă, îndoiți ca-n rugă
Gîrbove vestigii prinse în chirpici,
Parcă spre afunduri lacu-afînc vă cheamă
Și vă ține-ogînda lacului, aici.
Vi-e sortit să spuneți în amare șoapte
De pe malu-acesta-al timpurilor noi
Tot trecutul crîncen al cumpîlîtei soarte
Să-l știe urmașii, să nu-l uităm nici noi.*

*Voi, cocioabe strîmbe, voi, cocioabe strîmbe
Cît de multe-ați spune, nu știți spune tot.
Unde-i sfichiul toamnei, uliți desfundate?
Timpul curățat-a urmele de glod.
Gerurile iernii ce-nghetau prin colțuri
Și-mpletreau suflarea, unde sînt acum?
Unde sînt pierdute gemetele crunte,
Bicele ce-n carne sîngerară drum?
Dar să-mi spuneți: omul, pasărea rînită,
Chînuitul suflet, unde l-ați ascuns?
Voi, cocioabe strîmbe, voi, cocioabe strîmbe
Cît de multe-ați spune, tot nu e de-ajuns.*

Satul strămutat

*Să nu-mi spună nimeni c-a văzut minuni
Numai în legende spuse din străbuni.
Am văzut la ora cînd cîntau cocșii
Aducînd din slavă zorit albi și roșii
Cum din vîi spre vale alergau buimace
Strîmbele colibe, oarbe și sărace,
Și-au ajuns pe dîmbul cu-nverzît covor
Case ca lumina zilei fără nor.
Ulîța, poteca, au fugit și ele
Și pe dîmb ajuns-au brîuri de șosele,
Iar în valea-aceea, pe un pat de stîncă
Și-a făcut culcușul apa cea afîncă
Și de-atunci în valea cea innegurată
Soarele își scaldă raza sa curată,
Luna și scaldă-n valuri unda argintie
Și spre dîmb o înaltă. De aceea, mie,
Să nu-mi spună nimeni c-a văzut minuni
Numai în legende spuse din străbuni.*

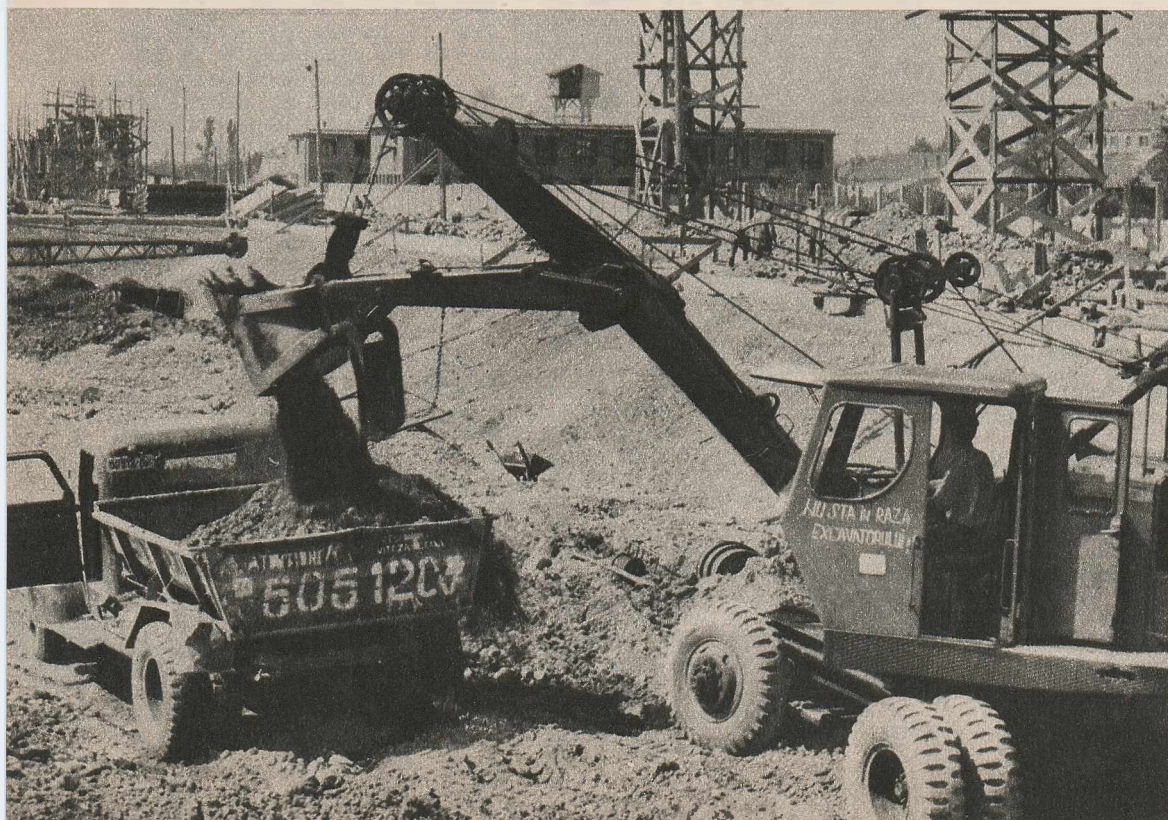
III. CONSTANTIN

Pescari, primăvara

*Aș vrea să văd din nou, scînteietoare,
Nisipurile care cad și suie,
Lînia țărîmului tăiată-n soare,
De valurile de mătase amăruite.*

*Acum pescarii pleacă pe furtună
Cu luna la catarg și peste lună.
În larguri marea se supune,
Își pleacă cețurile de cărbune
Și vasele oprite în amiază
Ca-n niște mari ogînzii se desenează.*

*La-ntoarcere pe punte se va zbate
Argintăria mării împăcate l...*

SOCOTELI

de Remus LUCA

Ilustrație de Nichi POPESCU

Pe Pantilimon Vețcan poate nu-l cunoști așa de bine, c-a fost toată viața lui un om închis și fără prieteni. A trăit mai mult singur, în căsuța lui din marginea satului, cu Aurica, nevasta lui, tot așa de tăcută și fără prietene, și cu cei doi băieți ai lor, care, crescînd, au devenit și ei niște feciori tăcuți care nu știau să rîdă.

Sărăcia, cînd era, nu era de prea multe feluri: sărăcie lucie, adică un fel de pustie în mijlocul lumii, nici pămînt, nici casă, nici vită, nici porc, numai sufletul din om să poată răbda; și sărăcia goală, adică un fel de viață în care toate cîte erau n-aveau alt rost decît să-țiamă-rască sufletul; coperiș la casă ca să treacă ploaia prin el, uși și ferestre ca să treacă vîntul prin ele, un purcel în ogradă care n-avea din ce să se-ngrășe, de mîncăi la crăciun numai zgîrciuri și șoric uscat, cîte un rînd de haine să ai pe ce să coși petice, și cam atît.

Nu mai sărăcia lui Pantilimon nu se asemăna cu a altora. Era o sărăcie cu socoteli.

Avea omul un iugăr de arătură și o jumătate de iugăr în luncă și avea patru guri la casă și patru trupuri de îmbrăcat. Și mai avea năravul să socotească tot. Dacă Aurica ducea un ou la prăvălie, el scria în călindar și pe o altă foaie: un fărtaș de petrol, două săptămîni (adică am cumpărat un fărtaș de litru de petrol și trebuie să mă ție două săptămîni). Așa socotea și cînd semăna grîu pe iugărul lui; dacă era un bun, putea scoate la șazeci-șaptezeci de feldere, cum s-ar zice acum 800-900 de kilograme; își socotea o felderă pe săptămînă pentru pîine, adică cincizeci și două pe an, cam trei pîini pe săptămînă; cînd era un an rău, atunci nu-i ieșea decît cincizeci și două de jumătăți de feldere pe an, și atunci mîncău numai o pîine și jumătate pe săptămînă. Li rămîneau cincisprezece-douăzeci de feldere să le vîndă, și scria în călindar: „impozitul“! Așa socotea și fasolea din grădina de lîngă casă, și laptele pe care trebuia să-l deie capra, și zilele pe care le lucrau ei pe la Bobletec și pe la Obreji. Din ce-și mai luau ei haine, și încălțări, și purcel, și ce mai trebuie prin casă, n-aș putea să-ți spun, doar atît că și acestea le avea socotite acolo în călindar.

Din socotelile lui, multe nu ieșeau. Cînd ai puțin, degeaba-l numeri, nu sporește. Dar el și le făcea și din ele nu ieșea. Drept îi că în viața lui de la nimeni n-a cerut nici un căpețel de ață, și nici n-a dat nimănui nimic. Dacă n-avea, nu mîncă, dacă hainele-i erau prea rupte, nu ieșea duminica în sat. Casa-i era curată, ograda rînduită, pereții văruiți.

Elera — și-i-și-acum — bărbat zdravăn, slab și ciolănos; un chip uscat, bălan, nas mare și sprîncene groase îmbrinate și-un păr roșu ca focul (ziceau gurile cele că-i corcitură de neamț).

Aurica-i și ea mare și slabă și ciolănoasă, iar frumoasă n-a fost nici în tinerețea ei. Obrajii lați și plini de pistru, ochii mari, negri, un pic holbați, buze subțiri și fără culoare și un nas scurt și răsucit în sus; era una din cele șapte fete ale lui Sărmațean din cătun. Era vestită de harnică, întrecea și pe bărbăți, la secerat trăgea cu coasa, și toți feciorii se temeau de ea că avea pumn greu (cînd a fost slujnică la Obreji și Teofil a vrut să-i facă nu știu ce, l-a bătut cu parul cum bați sacul de fasole și-l-a călcat în picioare de l-a lăsat vinăt). Și feciorii lor au ieșit oameni ciolănoși, înalți și slabi și nu frumoși, și nu li-i rușine de lucru. Numai că-s tăcuți și n-au prieteni.

Cînd am făcut noi colectiva, ne-am dus cu echipa de agitație și la el. Ne-a primit cuvințios, fără să spună multe vorbe. Ne-a așezat la masă și a scos dintr-un credenț vechi o sticlă cam pe jumătate plină de rachiu.

— Să gustați — a zis.
— Nu se poate, Pantilimoane — am zis. Noi avem o muncă de făcut. Nu putem bea.

— Bine — a zis el și a pus sticla înapoi în credenț. Gîndeam că s-a supărat, dar pe urmă am văzut că nu se supărase.

I-am spus de ce-am venit, i-am arătat ce foloase aduce munca în colectivă, mă rog, i-am vorbit ca din carte. Era acolo și Aurica și erau și feciorii. Tăceau toți și ascultau. La sfîrșit, Pantilimon a zis:

— Știu. Am citit în foaie.
L-am întrebat:
— Te înscrii?
— Mă înscriu — a zis el. Da' mai vreau să întreb ceva.
— Întreabă.
— Cu ziua-muncă. Cum îi?
I-am explicat:

— Așa! — a zis el. Nu-i rău. Adică dacă faci multe, bunăoară eu și Aurica, atunci cum se socotesc?

— Se adună și se scriu în carnet.

— Da' eu și Aurica prășim, să zicem, un iugăr într-o zi, ori mai mult, și Moldovan Gherasim cu fata lui și cu muierea lui nu fac un iugăr. Asta se socotește?

— Se socotește.
— Atunci îi bine. Da' cine face socoteala?

— Brigadierul — zic eu — și pentru toată colectivă, socotitorul (pe-atunci încă nu știam c-o să avem contabil pentru treaba asta).

— Și dacă greșește?
— Nu se poate. Ți-o scrie și ție în carnet, acolo, sub ochii tăi.

— Îi bună și asta.
A stat un timp și s-a gîndit. Apoi a spus:

— Atunci mă scriu. Numai să nu greșesc la socoteli. Am vorbit și cu Aurica de asta. Și ea așa zice, ca mine: să nu greșesc la socoteli. Altfel, gospodăria asta colectivă nu poate fi lucru rău. Cine lucră, are; cine nu, n-are. Numai să nu greșesc la socoteli.

A scos un sertar de la credenț, de-acolo un caiet din care a rupt o foaie, cu mare grijă să nu le vatăme pe celelalte, a mai scos un toc vechi de școală și o călimară de lemn și m-a întrebat:

— Cum să scriu?

I-am spus și a scris.

Multe n-avea de scris. Un iugăr și jumătate, și gata. Vite n-avea, plug n-avea, car n-avea, grapă n-avea. Da' el a stat și a citit de mai multe ori ce-a scris, să nu greșescă ceva. A semnat, a venit și Aurica și-a semnat și ea, și au semnat și feciorii, că erau trecuți amîndoi de optsprezece ani.

Ne-a petrecut pînă la poartă. M-a întrebat:

— Cînd o să fie adunare?

— Te anunțăm noi, n-ai tu grijă.

— Și cine-o să fie președinte?

— Asta nu se poate ști chiar de-acum. Adunarea îl alege.

— Și asta-i bine. Sănătate bună.

Cine știe? Poate el s-o fi gîndit mai mult la treaba asta și o fi socotit, așa cum îi năravul, și a socotit bine, gîndesc, și n-a trebuit să-l lămurim noi. O fi așteptat numai să venim și să-i spunem.

După ce s-a înființat colectivă, el a ajuns în brigada lui Țirlea.

Și-au lucrat tus-patru, cei din familia lui Pantilimon Vețcan, în felul lor, și-au făcut ei într-un an de zile peste opt sute de zile-muncă. Nici o altă familie n-avea atîtea. N-au lipsit nici o zi, nici un ceas de pe cîmp. Se întimplau zile, cînd, să zicem, s-a încheiat prășitul sfeclei și încă secerișul nu începuse, poate să mai fi fost de coasă pentru cincisprezece-douăzeci de oameni,

ori pe la grădina de zarzavat de făcut cîte ceva; în astfel de zile, cei mai mulți rămîneau pe-acasă și-și vedeau de grădinița lor, ori de una sau alta prin ogradă, că doar n-or fi stînd să doarmă. Vețcan și cu familia lui, nu. El venea la Țirlea și cerea de lucru. Se certa cu președinta, cu ceilalți brigadierii, pînă cînd se găsea ceva. Iar dacă la coasă, la grădină ori la lotul experimental lipsea careva, îi trimiteau pe-acolo.

Și chiar din asta a ieșit încurcătura. Cînd vreun om se întimpla să lucre în altă brigadă o zi sau două, după cum era nevoie, brigadierul trecea munca lui în carnet la o rubrică separată, undeva pe la urmă, și seara, cînd s-adunau brigadierii, aceste zile-muncă erau trecute în carnetele oamenilor și ale brigadierilor de care țineau, și se făcea un semn.

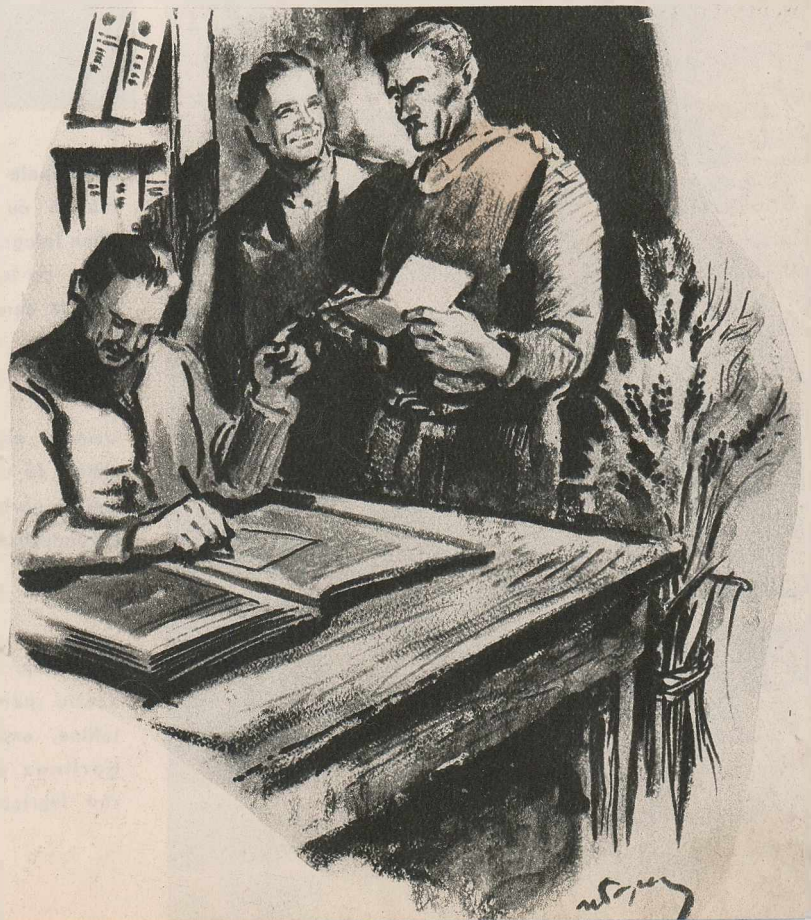
Noi toți ne lăsam în grija brigadierilor la socoteli, că asta-i meseria lor. Pantilimon însă era un om socotit. El își scria într-un caiet al lui, ce-l ținea acasă, toate zilele-muncă făcute de el și de familia lui, și scria acolo și ziua și locul unde au lucrat și chiar și lucrul făcut.

La sfîrșitul anului, cînd s-au făcut socotelile pentru toți, la Pantilimon a ieșit cu 0,25 zi-muncă mai puțin decît își socotise în caietul lui. Mai întîi n-a zis nimic. A scris pe o bucată de hîrtie 812,50 zile-muncă, atît cît era pe tabelul așezat la poarta sediului. L-a căutat pe Pănciușu și l-a rugat să caute în registrul cel mare să vadă dacă și acolo-i tot așa. Era tot așa: 812,50 zile-muncă. S-a întors acasă, a luat caietul și pînă la miezul nopții a tot socotit: la el ieșea 812,75. A mai socotit o dată și i-a ieșit tot atît. S-a culcat, și-a dormit somn, iar a doua zi s-a dus iar la Pănciușu și i-a spus:

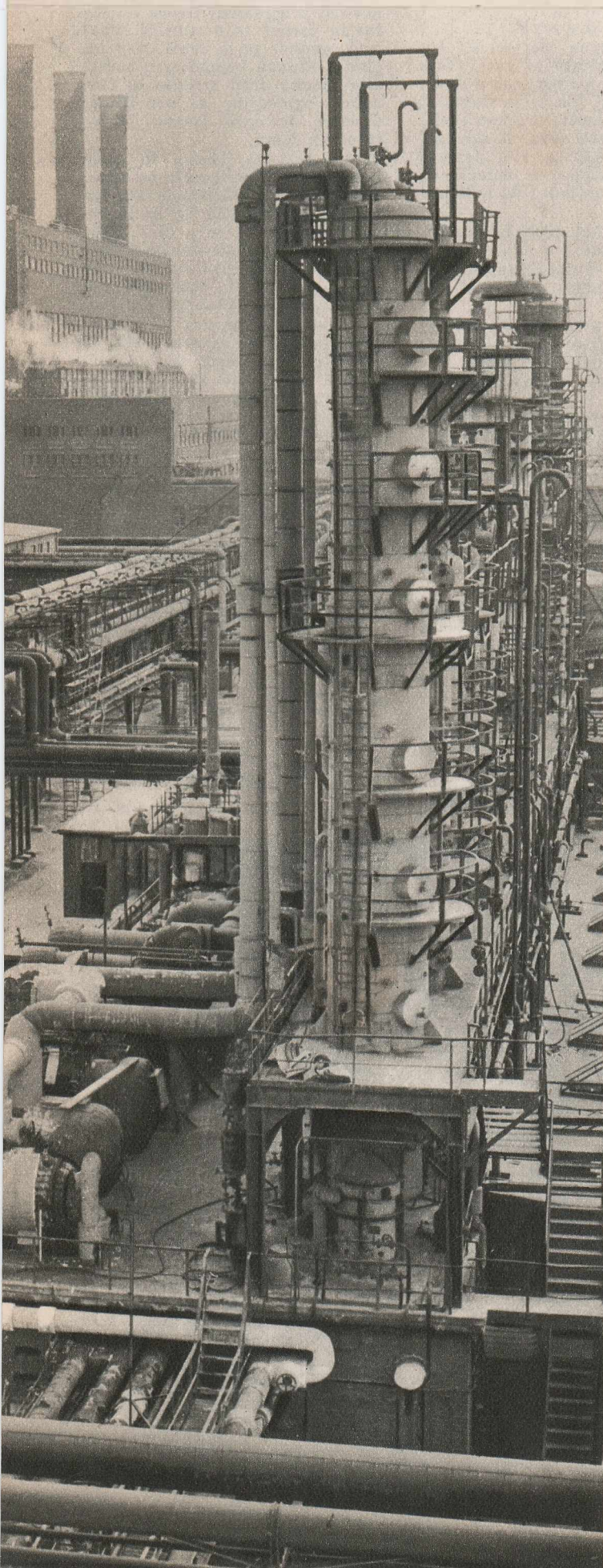
— La mine n-ați socotit bine. Ați socotit cu 0,25 zi-muncă mai puțin. Asta nu-i cu dreptate.

Pănciușu s-a mirat.
— N-aș crede, bade Pantilimoane. Trei săptămîni am lucrat

(Continuare în pag. 14)

OFENSIVA CHIMIEI ÎN R.D. GERMANĂ

Nu există, într-adevăr, un cuvânt mai ilustrativ în ce privește impetuoasa dezvoltare a industriei chimice a Republicii Democrate Germane, decât acesta: ofensivă. Astăzi, datorită avântului pe care l-a luat industria sa chimică, R.D.G. se situează pe locul al doilea în lume în ce privește producția chimică pe cap de locuitor și pe locul al șaptelea la producția absolută.

Pusă în slujba necesităților dezvoltării economiei naționale și a ușurării și înfrumusețării vieții populației țării, industria chimică a R.D.G. produce un bogat și variat sortiment — de la eleganții clorapi de damă și covoare „persane” sintetice, pînă la complexe și moderne instalații industriale, în care materiile plastice înlocuiesc cu succes diferite metale și oțeluri speciale.

Și acesta nu e decât începutul. Programul de dezvoltare a industriei chimice, aprobat de Congresul al V-lea al P.S.U.G., prevede investiții de 9 miliarde mărci, grație cărora se vor ridica noi zeci de uzine chimice — transformînd țara într-un uriaș laborator.

↑

La uzinele „Agfa-Wolfen” se fabrică nu numai renumitele filme fotografice ci și alte produse, de la mătase perlon și pînă la benzi de magnetofon.

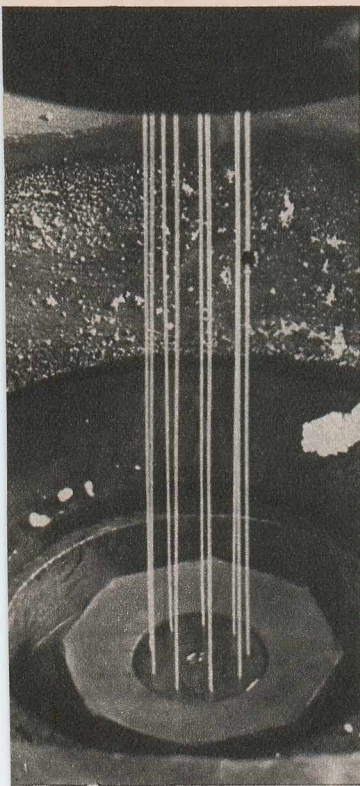
←

Uzinele chimice Buna sînt, alături de uzinele Leuna, cele mai importante întreprinderi ale Industriei chimice a R.D.G.

→

Mulți n-ar crede, poate, că aceste „persane”, frumoase și ieftine, expuse în magazinul berlinez din Alexanderplatz sînt fabricate din... perlon.

↑ Înainte de a ieși din duzele de filat, fibrele de perlon sînt încă... lichide. Datorită, însă, compoziției lor chimice, în contact cu aerul, ele se solidifică. Rezistența lor este de... 100 de mli de îndoituri. În R.D.G. perlonul s-a născut la uzina de fibre sintetice „Wilhelm Pieck” din Schwarzra.

Produce ale industriei chimice pentru... industria chimică. Un „perete” de perlon — într-una din secțiile uzinelor Leuna „Walter Ulbricht”—ferește pe muncitorii de inhalarea prafului. →

Sub formă de... baloturi, așa se prezintă cauciucul produs la fabrica de cauciuc sintetic a uzinelor Buna. ↓

O NOUĂ MEDICINĂ E PE CALE SĂ-ȘI FACĂ APARIȚIA

Era atomică în care am început să trăim și care, cu descoperirile și invențiile ei uluitoare, a deschis omului perspective ce păreau altădată de domeniul fantasticului, va schimba în multe împrejurări condițiile noastre de viață. Marile succese ale Uniunii Sovietice, care a lansat primul satelit și prima planetă artificială, care a construit primul spărgător de gheață atomică și prima centrală atomoelectrică, arată că oamenii vor pătrunde la mari adâncimi în interiorul pămîntului, vor zbura la mari altitudini cu viteze amețitoare, vor călători în spațiul cosmic, vor ajunge pe alte planete. Faptele acestea nu mai sînt simple ipoteze, ci certitudini ale unui viitor foarte apropiat, pentru care oamenii trebuie să se pregătească.

De aceea, alături de progresul

realizărilor tehnice, se impun noi cercetări temelnice și în domeniul fiziologiei umane, care să se poată adapta noilor împrejurări. Lucru pe care l-au înțeles, de altfel, marii savanți ai timpurilor noastre, care știu să citească în mesajele sputnicilor, în semnalele scafandrilor, ca și în toate celelalte revelații furnizate de progresul științei.

Iată, după studiul științific al vieții în univers, publicat de cei doi eminenti savanți sovietici, A. Oparin și V. Fesenkov și care atacă această problemă arătînd existența posibilă a altor lumi în sistemul solar și explicînd multe din enigmaticele biologice și astrofizice ce păreau altădată inabordabile — un alt savant, cercetătorul francez Paul Chauchard, folosind experiența oamenilor de știință sovietici, a scris un studiu intitulat „La vie en vol

et en plongée”, în care pune problema vieții omului în cosmos, din punct de vedere medical.

Descriînd multiplele consecințe pe care le pot avea asupra funcțiilor fiziologice zborul în atmosferă și dincolo de atmosferă sau mersul sub apă și în interiorul pămîntului, d-rul Chauchard deduce elementele fundamentale ale unei noi medicine capabile să asigure protecția omului în timpul unor asemenea explorări. O medicină specială care să studieze nu numai condițiile de protecție ci și pregătirea din vreme a oamenilor pentru astfel de încercări care în viitor vor fi un lucru obișnuit.

Și astfel, după cele două noi ramuri ale științei, fizica nucleară și chimia materiilor plastice, iată că vom avea și o nouă ramură a medicinei, corespunzătoare progreselor epocii în care trăim.

Amintește-ți de
Chateaubriant...
Auschwitz... ORA-
DOUR. O demon-
strație a patrioților
francezi împotriva
primejdiei reînvie-
rii militarismului
german.

SĂ FI UITAT OARE FRANȚA!

de I. CIOARĂ

Oradour-sur-Glâne... A fost un mic și liniștit orașel francez. Până într-o dimineață — la 10 iunie se împlinesc 15 ani din acea zi cumplită — când, din ordinul comandantului hitlerist al unui batalion din divizia „Das Reich”, toți locuitorii au fost strinși în piața din fața bisericii. Bărbații au fost smulși de lângă soțiile și copiii lor și împușcați. Iar restul — femei, bătrâni și copii — au fost închiși în biserică și li s-a dat foc. Din 642 oameni maturi și 207 copii au rămas doar cadavre, sau nici atât — o pastă înșingărată și niște oase calcinate...

Pedepsirea autorilor masacrului de la Oradour „interesează întreaga omenire”, spunea în 1947 — adresându-se rudelor victimelor de la Oradour — Vincent Auriol, pe atunci președinte al Republicii Franceze. Procesul asasinilor a fost însă trenat ani și ani, iar principalul răspunzător de barbaria de la Oradour, fostul general nazist Lammerding, n-a ajuns niciodată acolo unde merita — în fața plutonului de execuție. Căci „necesitățile” politicii „atlantice” cereau altceva. Și, în cele din urmă, după abrogarea legii din 1948 — singura în baza căreia puteau fi urmăriți criminalii de război — a avut loc la Bordeaux un simulacru de proces, care i-a scos aproape basma curată pe asasini. Iar în acest timp presa vest-germană jubila: „Masacrul de la

Oradour a fost justificat (sic!) datorită prezenței maquisului în oraș”.

Să fi uitat oare Franța tot ce a pătimit de pe urma militarismului german?

Nu, adevărata Franță, poporul ei, n-au uitat! Au dovedit-o opunându-se cu hotărâre ratificării acordurilor asupra așa-zisei „Comunități defensive europene”, care avea să deschidă calea refacerii Wehrmachtului.

Există însă și dintre acei care au „uitat” sau, mai bine zis, sînt interesați să uite. Sînt cei care, reeditînd politica müncheneză, au acceptat instalarea solemnă, în sunetul fanfarelor franceze, a fostului general nazist Hans Speidel, fost șef al statului major al trupelor de ocupație hitleriste în Franța, la cartierul N.A.T.O. de la Fontainebleau, punîndu-i sub comandă trupe franceze. Ba chiar, în ciuda valului de proteste ale francezilor, un politician reacționar a ținut personal „să-i ridice moralul” fostului călău al Franței, declarîndu-i ritos: „Guvernul francez nu va ceda niciodată în fața campaniei anti-Speidel”.

Aceasta era în 1957... De atunci „împăcarea franco-germană” a făcut progrese. La Fontainebleau a mai fost adus un general cu „trecut”: Foertsch. Au urmat cîteva întîlniri, tratative; s-au creat legături și mai strînse. S-a născut chiar și o axă: „Bonn-Paris”, care împletește interesele colonialiștilor francezi cu cele ale revanșarzilor vest-germani, precum și „triunghiul înarmărilor” (Franța-Germania occidentală-Italia), în cadrul căreia predomină strînsa colaborare franco-vest-germană de la Saint Louis (Alsacia) și Colomb-Bechar (Sahara) pentru producția armei atomice. Se poartă chiar discuții în jurul instalării de depozite de armament ale Bundeswehrului și pe pămîntul Franței, pentru a căror pază vor trebui aduse trupe vest-germane. Ca în zilele ocupației...

Uitucii se prefac a nu observa nimic. Nici măcar că revanșarzii vest-germani nu se sfiesc să folosească limbajul înaintașilor lor naziști. Iată:

Josef Strauss (ministrul de război vest-german): „Drumul înapoi spre răsăritul german trece prin Paris”.

Iakob Kaiser (ministru în guvernul de la Bonn): „O adevărată Europă nu se poate constitui decît prin realizarea unității germane. Aceasta cuprinde, în afara Germaniei, Austria, o parte din Elveția și Alsacia-Lorena”.

A. Heusinger (inspector general al Bundeswehrului): „Franța, epuizată și dezorganizată, nu va fi în stare să opună rezistență Germaniei organizate și disciplinate”.

Suficient, nu? Dar mai ales elocvent!

Franța adevărată n-a uitat și nu uită. Agenția americană „Associated Press” recunoaște: „Numeroși francezi continuă să se teamă de perspectiva unei Germanii reînarmate, după două invazii în aceeași generație”. Și după masacrul de la Oradour!

Nu, hotărît lucru, Franța adevărată, Franța patrioților care au întîmpinat cu pumnii înclăștați de mînie pe cotropitorii hitleristi care treceau sfidător pe sub Arcul de Triumf al Parisului, Franța zecilor de mii de maquisarzi, a celor ce au înfrînt în 1954 „Comunitatea defensivă europeană” și a celor ce participă azi la „campania anti-Speidel”, această Franță n-a uitat. Poporul ei vede ca singură cale spre redobîndirea măreției și onoarei Franței nu cîrdășia cu foștii săi împalitori ce-și zdrăngăne azi din nou armele, ci relații de prietenie și colaborare cu Uniunea Sovietică și sprijinirea eforturilor pentru încheierea Tratatului de pace cu Germania — singura cheazăie împotriva agresivității militarismului german.

① Monumentul ridicat în memoria a 152 elevi ai școlii din Oradour, arși de vil în biserică alături de profesorii, bunicii, mamele și frașii lor...

② Generalul nazist Hans Speidel — călăul de ter al Franței — reinstalat la Fontainebleau în calitate de comandant și al trupelor franceze din cadrul N.A.T.O.

③ Iată rezultatul „vitejiei” ucigașilor S.S.-iști: oameni nevinovați transformați într-o pastă înșingărată și oase calcinate.

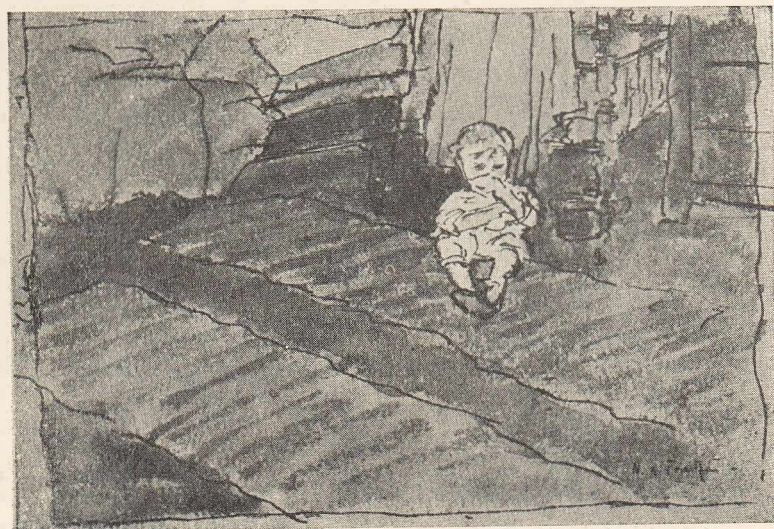

Doi copii jucându-se

Tătăroaică (Rachis Ali)

DIN LUCRĂRILE
lui
N. TONITZA

Copil la picioarele patului

Scenă din lagărul bulgăresc

N. TONITZA

Fata pădurarului

N. TONITZA

Studiu de compoziție

Studiu
p. „grevă”
T. Tănăsescu.

Studiu pentru grevă

Cosașii

Copii

HAVANELE

SE FABRICĂ

...LA CLUJ

Maistrul Iosif Tif are o specialitate rară: încercă calitatea havanelor. Un fum, două, și controlul e făcut pentru o serie întreagă de țigări de fol.

Tinara muncitoare Margarita Olah: „Iată cît sînt de mari frunzele de tutun din care se fac țigările de fol!”

Vă plac țigările de foi? În caz afirmativ, sînt convins că nu ați refuza niciodată o havană! Și dacă vă place aroma havanei, e bine să știți că această țigară se fabrică nu numai în Cuba, ci și pe malul Someșului.

Clujul are tradiția celor mai bune havane fabricate în această parte a Europei. Fabrica de țigări din Cluj le produce de 108 ani. Desigur că amatorii de țigări de foi sînt astăzi mult mai puțini la număr decît în trecut. Totuși, trabucul și-a mai păstrat destui credincioși. Și aceștia sînt foarte exigenți față de calitatea produsului lor preferat.

Tocmai de aceea grija pentru calitate constituie și preocuparea principală a muncitorilor, tehnicienilor și chimiștilor din această fabrică. Cu doi dintre specialiștii în fabricarea havanelor — inginerii Angelo Ionescu și Tiberiu Moțu — am stat de vorbă de curînd.

— Ca să fie bună, țigara de foi trebuie să îndeplinească neapărat anumite condiții — ne spune unul dintre ingineri. Să nu piște la... limbă, să nu fie amară, să nu irite gîtul, să aibă aromă și — ultima și cea mai importantă — să satisfacă total pofta de fum a iubitorului de trabuc.

Se pare că havanele românești întrunesc aceste calități. Ele sînt apreciate atît de fumătorii din țara noastră, cît și de cei din alte țări unde au pătruns, concurînd, prin calitatea lor, produse de tradiție. Aceasta, deși tutunul din care sînt făcute nu vine din Cuba ci este cultivat — cu sămînță de havană — de către țărani din Luduș, din Sărmaș sau din Ocna Mureșului.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

Vă prezentăm cîteva specialități de țigări de fol...

Inscripție
la o
fotografie

UN DANS — ȘI O ÎNTREBARE FOARTE VECHE

Un general american în uniformă de gală — și generalul dansează. Nu ține discursuri cu îndemnuri la înarmarea atomică a Germaniei, nu participă la inaugurarea vreunei noi baze militare, nu asistă la experimentarea cîne știe cărui tip de armă nucleară. Nu, generalul dansează. Și pare încîntat — pe bună dreptate, probabil — de zîmbetul, cam prea fotografic, al frumoasei sale partenerese. Nimic rău și primejdios în aceasta. Dimpotrivă. Orice om iubitor de pace preferă să-i vadă pe generali americani dansînd decît îndeletnicindu-se cu treburi războinice.

Trei împrejurări sînt deosebit de semnificative în legătură cu scena idilică pe care au surprins-o fotografiile. Prima este locul desfășurării acțiunii: Berlinul occidental. A doua: faptul că unul dintre protagoniștii e comandantul american al trupelor de ocupație din Berlinul occidental. În fine, cea de-a treia: numele său e Hamlet.

Nu credem în doctrina reîncarnării și sîntem siguri că între melancolicul prinț al Danemarcei și generalul Hamlet nu există mari asemănări. Altele sînt vremurile — și altele, bănuim, calitățile umane. Există însă un lucru care leagă cele două personaje — și anume cu o legătură strînsă, mai presus de nume sau de alte asemănări fără însemnătate. Ceea ce-i unește este o veche întrebare. O întrebare pe care, cu un suris trist, a pus-o Hamlet, cutremurat de emoție și de marea responsabilitate de a fi om, o întrebare în fața luminilor fragede ale zilei și în fața amenințării morții: „A fi, sau a nu fi?” E întrebarea la care Hamlet a răspuns cu demnitate și curaj, prin toate faptele sale: a fi! E întrebarea pe care și generalul Hamlet ar trebui să și-o pună.

Generalul Hamlet e american. Dar locul desfășurării acțiunii e Berlinul. Pămîntul pe care e construit hotelul e pămînt german. Partenera de dans e o actriță germană. Iar generalul Hamlet e american. Și nu se află aici nici ca invitat, nici ca turist. E comandantul trupelor de ocupație americane din Berlinul de vest. Nu comandantul militar al orașului Chicago sau al orașului Detroit, ci al Berlinului occidental. În ce calitate se află aici? Ca ocupant! Dar un trecut aproape 15 ani de la sfîrșitul războiului...

E cît se poate de bine că generalul dansează. Dar în acest timp confrății săi se dovedesc a fi pasionați de cu totul altceva. Amiralul Burke, șeful statului major al forțelor armate ale S.U.A., generalul Twining, președintele grupului mixt al șefilor de stat major, generalul White, și nu numai ei, uită de cei 15 ani care au trecut de la încetarea războiului, uită că Berlinul nu și-a vindecat încă toate rănile și se preocupă de înarmarea noului Wehrmacht. Ba mai mult: ei amenință — cu vorbe umflate și goale de conținut — vrînd să transforme Berlinul într-un focar de război. Și nu al oricărui război, ci al celui mai distrugător care se poate închipui: războiul atomic. Nu de mult, referindu-se, în Congresul S.U.A., la situația Berlinului, unul dintre ei, generalul Norstad, spunea printre altele: „Pornesc de la considerentul că dacă va trebui să facem față unei situații serioase, va trebui să folosim arma atomică indiferent dacă ea se numește strategică sau tactică”.

„Considerentul”, adică premisa de la care pornește generalul Norstad, e fals. Falsă este și concluzia la care ajunge. „Situația serioasă” în Germania este întreținută de nimeni altcineva decît de însăși politica S.U.A. și a aliaților săi, care tergiversează de atîta ani rezolvarea pașnică a problemei germane, rezolvare pe care țările lagărului socialist se străduiesc s-o obțină propunînd soluții drepte și raționale. Iar „concluzia” — amenințarea cu armele atomice — e de mult perimată. „Este timpul să se înțeleagă — a spus N.S. Hrușciov la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. — că amenințările n-au nici un rost atunci cînd e vorba de Uniunea Sovietică, de lagărul socialist și să se recunoască schimbările radicale care s-au produs în situația strategică din lume”.

„A fi, sau a nu fi?” este întrebarea pe care trebuie să și-o pună generalul Hamlet și ceilalți generali și oameni politici occidentali, care pot lua hotărîri importante pentru desfășurarea evenimentelor internaționale. „A fi” trebuie să însemne pace, iar Berlinul occidental să devină un oraș liber și înfloritor, cu vizitatori sosiți din lumea întreagă pentru a-l admira frumusețea și nu pentru a se ocupa cu treburi militare.

E bine cînd generalii dansează. Dar e și mai bine cînd politicienii occidentali își pun cu spirit de răspundere marile probleme ale omenirii și mai ales cînd se străduiesc să dea acestor probleme un răspuns în spiritul înțelegerii între popoare.

Florin MUGUR

la totalizare. Am verificat carnete-tele. Pe urmă am controlat de trei ori toată socoteala. N-aș crede.

— La mine ați greșit. Eu am lucrat mai mult cu 0,25 de zi-muncă. Ii dreptul meu.

A scos din buzunar caietul și l-a arătat lui Pănciușu.

— Hm! — a făcut Pănciușu.

Il cunoștea pe Vețcan. Acesta nu putea să mintă. Undeva s-o fi strecurat o greșeală. Vețcan și ai lui lucraseră destule zile-muncă aproape la toate celelalte brigăzi, și poate s-o fi transcris greșit pe undeva. Vețcan însă nu putea fi liniștit doar cu atât.

— Ce-i de făcut? — mai spuse Pănciușu.

Să iei toate carnetele brigadierilor și să socotești zile-muncă trecute pe la sfârșit cu un semn anumit, apoi să le cauți în registru și să afli unde-i greșeala, e una; nu-i ușor, dar se poate face. Asta ar mai însemna să refaci toată socoteala de la cap la coadă, fiindcă produsele se împart pe zile-muncă și acum ele erau împărțite la oameni. Alta ar fi fost să-l convingă pe Vețcan să renunțe la 0,25 de zi-muncă, pentru că nu însemna cine știe ce; dar asta era chiar mai greu decât să faci din nou toată socoteala.

— Uite ce-i, bade Pantilimoane — a zis Pănciușu. Poate să se fi greșit undeva. S-o lăsăm moartă. Un sfert de zi-muncă-i mai nimic.

— Nu se poate! Ii dreptul meu! Munca mea! Cît ar fi de puțin!

— Știi dumneata ce înseamnă să fac eu iar toate socotelile? Iar trei săptămîni. Și-apoi produsele s-au împărțit. Cum adun eu de la trei sute de familii un kil de grâu, unu și jumătate de cucuruz, două sute de grame de orz, cincizeci de grame de fasole, zece grame de zahăr? Cam atîta ar fi! Să deie toți cite un bob înapoi? Spune și dumneata.

— Eu nu știu. Datoria ta îi să păzești să nu se facă greșeli.

— Bine. Uite ce facem. Îți dau eu cît vine după 0,25 zi-muncă dintr-al meu.

— Nu se poate. Aia-i partea ta. Mie nu-mi trebuie partea ta. Imi trebuie ce-am muncit eu.

— Da' nu pricepi că nu mă pot duce s-adun de pe la oameni tot cite-un bob? Că sfertul ăsta al dumitale s-a împărțit în trei sute? Că s-a făcut praf?

— Nu știu! Eu l-am lucrat. Dacă l-ați făcut praf, adunați-l la loc. Eu imi cer dreptul meu.

M-am nimerit și eu pe-acolo. Ascultam și mă gîndeam: „Cum se schimbă ceva în oameni! Nici nu-ți dai seama cum, da' ei îs altfel azi de cum au fost ieri. Cînd Boblețec îl fura sub ochii lui, măsurînd cu feldera cu fund dublu, nu mai zicea nimic; poate suduia în gînd, dar se temea că, dacă zice, în anul viitor nu-i mai dă în parte. Acum pentru un kil de grâu stă de-un ceas și se ceartă cu Pănciușu. Dreptate poate că are, da' chiar de o are, îi puțină: 0,25 de zi-muncă. Ceva a înțeles el din viața asta nouă, dar n-a înțeles chiar tot“. Am zis atunci:

— Pănciușule, să-i dăm din fondul gospodăriei ori din doi la sută.

— Nu se poate — a zis Pantilimon. Fondul gospodăriei îi al gospodăriei. Acolo toți au parte.

Și nici de la bătrîni nu-mi trebuie. Vreau ce-i al meu.

„E, sărăcie! gîndesc. Asta nu știe, fără un singur cîntec“. Zic:

— Pănciușule! N-avem încotro. Trebuie să facem adunare generală. Tu faci din nou toate socotelile. Oamenii aduc înapoi ce au primit. Punem totul grămadă. Împărțim din nou, și gata.

— Adică cum? — întreabă Vețcan. De ce trebuie adunați oamenii? De ce s-aducă tot înapoi?

— Doar n-om merge să le cerem tot cite-un cartof și cite trei boabe de fasole!

Stă Vețcan și tace și se gîndește. Pănciușu își tot suceea mustața lui subțire, ca să nu i se vadă risul. Și zice Vețcan:

— Nu se poate. Cum s-aduni oamenii pentru zero douăzeci și cinci de zi-muncă? De ce să care ei iar înapoi bucatele și-apoi iar acasă? Mă faceți de rîs.

— Și-atunci ce să facem? Că tu nici cu capul de piatră, nici cu piatra de cap.

— Da' bade Filoane, nu-i dreptul meu? Nu-i munca mea?

— Așa-i cum zici — îi răspund. Chiar de-o fi fost o greșeală, a fost una mică de tot. Iar tu faci din ea o liturghie întreagă.

O dată, numai că-i vine ceva în cap lui Pănciușu, că zice:

— Bade Pantilimoane, dă caietul ăla la mine.

— De ce?

— Să văd cum ai socotit.

A luat caietul și a început să socotească. Scria pe-o hîrtie curată tot ce era acolo și tot zicea: hm! După vreo jumătate de ceas, a zis: „Văd că dumnea-voastră ați lucrat la toate brigăzile cite un pic“. „Lucrat“, a răspuns Vețcan și nu-și lua ochii de la creionul lui Pănciușu. După altă jumătate de ceas, Pănciușu s-oprește și zice: „Aha!“ Apoi către Vețcan:

— Ai greșit, bade Pantilimoane.

— Adică cum?

— Adică ai greșit. Aici ai adunat 1,75 de la brigada lui Moldovan Gherasim cu 1,50 de la grădină, în 25 iulie.

— Da.

— Face 3,25 și nu 3,50.

— Ei, drace! Stai să văd.

Aproape un ceas, apoi, Pănciușu a socotit iar. Ieșea ca în registru.

Vețcan nu mai avea glas. Tremura tot și tot înghițea într-una, iar obrazul, cît îi era el de bălan, i se înnegrise de parcă i l-ar fi dat cineva cu catran. Numai într-un tîrziu a prins glas și-a spus subțire, de parcă-l sugruma cineva:

— Oi, mama nevoii! Acolo Aurica a scris. Că-n ziua aia eu am fost la moară. Ea a socotit și eu nu m-am uitat. Să n-o găsesc acasă, c-o mîntui!

— Acum las-o moartă. A greșit. Gata.

— N-o las. Să socotesc eu toată noaptea și să-mi fac gînduri, să zic că cineva m-a furat, să viu aici și să strig ca un surd, să... să... numai pentru prostia ei... Oi, mama nevoii!

Am căutat noi să-l îmblînzim, dar n-am reușit. A plecat ca la război. Nu cred s-o fi bătut pe Aurica. N-avea el atîta putere.

Destul că, din anul ăla, Vețcan se supără foc cînd Pănciușu îl întreabă în glumă: „bine-am socotit, bade Pantilimoane? Se potrivește cu socoteala din caietul dumitale?“

DE LA ELBA

UMBRELA SFÎNTULUI PETRU

Ce tainică putere se ascundea oare în umbrela mare, roșie, care prin jurul anilor 1870 a schimbat cu desăvîrșire viața unui sat din Austro-Ungaria? Cum a devenit acest prozaic obiect un personaj de roman și de film?...

Dintr-un roman al lui Kálmán Mikszáth, marele prozator clasic maghiar, a fost luat subiectul excelentei comedii satirice realizate în studiourile maghiare și slovace de către regizorul maghiar Frigyes Bán, laureat al premiului Kossuth.

Indreptată împotriva obscurantismului și setei de înavuțire proprii claselor exploataatoare, comedia cinematografică subliniază și amplifică — prin viziunea creatorului contemporan — sensurile demascatoare ale romanului lui Mikszáth.

Umbrela, în al cărei mîner și-a ascuns bătrînul Gregorics o chitanță de mare preț, devine ținta unei aprige vînători. Vîndută de către moștenitori unui telal ambulant, ea este lăsată de acesta la poarta unei parohii dintr-un sat amărît, ca să apere de ploaie o fetiță părăsită într-un coș. Considerată de sătenii naivi drept un „dar ceresc“, umbrela devine obiectul unei venerații care nu întîrzie să aducă parohiei o prosperitate „miraculoasă“: credulitatea și misticismul săte-

nilor, exploatate cu abilitate de către autoritățile bisericești, răs-pîndesc legenda umbrelei făcătoare de minuni pînă departe, și satul devine un loc de pelerinaj. Fetița, care adusese asupra satului „bunăvoința sfîntului Petru“, este Veronca, surioara preotului. Ea a crescut acum mare și a făcut cunoștință cu un tînar avocat, György Vibra. Acesta este fiul nelegitim al bătrînului Gregorics și n-a pierdut încă nădejdea de a găsi umbrela în care era ascunsă chitanța. Vestea că Veronca este fericita posesora a umbrelei îl determină s-o ceară în căsătorie. Dar — vai! — prețioasa relicvă are acum un mîner de argint: cel vechi fusese de mult pus pe foc!

Povestea de dragoste dintre György și Veronca, începută sub semnul unei tranzații bănești, are totuși un sfârșit romantic, căruia realizatorii filmului i-au dat o oarecare notă de parodie. Dar nuanțele sale trandafirii nu izbutesc — cum de altfel nu intenționase nici autorul romanului — să îndulcească tabloul social al vremii, conturat cu vervă satirică în roman și în film. În amintirea spectatorului va stăruî încă multă vreme ironia corosivă, necruțătorul sarcasm cu care sînt demascate cupiditatea, ignoranța, misticismul și fățărnicia unei lumi apuse.

A. R.

Un sfîntu Petru hîtru și jovial, așa cum îi apare în vis fînrului avocat Vibra.

A PACIFIC - PE PLATOURILE DE FILMARE

Joris Ivens în mijlocul unui grup de cineaști chinezi.

JORIS IVENS despre CINEMATOGRAFIA CHINEZĂ

Marele documentarist progresist Joris Ivens, autorul filmelor „Pământul Spaniei”, „Cele 400 de milioane” și „Cîntecul fluviilor”, lucrează în prezent ca regizor și ca profesor la Academia de Cinematografie din Republica Populară Chineză.

„Colegii mei din Occident, scrie el într-un număr recent al revistei „China reconstructs”, mă invidiază pentru că lucrez într-un „rai pentru documentariști”. Au, într-adevăr de ce, dar ei uită că e vorba de un paradis care se schimbă cu o iușeală uimitoare. Aci, zeci de ani se concentrează într-o zi. Astfel, încît însuși jurnalul de actualități cu greu poate ține pasul acestor miraculoase prefaceri.

Materiale filmate de mine în ajunul „marelui salt” au devenit curînd, dacă nu documente istorice în tot cazul perimate. O cooperativă unde filmasem în primăvara trecută, cunoaște acum nopți luminate de nenumărate focuri: sînt micile și modestele furnale ridicate pretutindeni de țărani pentru a topi fonta și oțelul.

La bătălia întregii țări pentru cele 18.000.000 tone de oțel, contribuie de altfel și cineaștii chinezi. În curtea Studioului de filme documentare din Pekin se înalță cuptoare de topit (dar aci oțelul și fonta se fabrică numai în orele libere). Producția de filme documentare și actualități s-a dezvoltat în anul acesta fur-tunos. Iată cîteva cifre elocvente: 72 de jurnale, 12 jurnale de sport, 12 jurnale pentru pionieri, 12 ediții-magazin intitulate „China de azi”, 160 de documentare de scurt metraj dintre care 32 în culori, 2 filme pe ecran lat și 12 documentare de lung metraj. La acestea se adaugă, de cîteva luni încoace, trei noi ediții lunare consacrate orașului Pekin, Armatei de Eliberare și noutăților științifice. E evident că și aci ne aflăm în prezența unui „mare salt”.

Mă uit la colaboratorii mei de la Studioul de filme documentare din Pekin, la elevii mei de la Academia de Cinematografie și sînt incredințat că, foarte curînd, China va da lumii filme de calitate înaltă.

CEA MAI POPULARĂ ACTRIȚĂ A FILMULUI CEH

O anchetă organizată de curînd printre cititorii revistei de tineret „Smena” din Bratislava a indicat cei mai populari actori și cele mai bune filme apărute în 1958 pe ecranele cehoslovace. Cu 17.614 voturi din 18.450 de voturi exprimate, a fost proclamată drept cea mai bună actriță de film a anului, o tînără în vîrstă de 19 ani, Jana Brejchova.

Cine e această fată care, la 19 ani, a cucerit asemenea sufragii?

Era școlărită și avea numai doisprezece ani atunci cînd i s-a oferit prima ocazie de a apare într-un film. Firavă,

nu deosebit de frumoasă, cu două coaște subțirele și o privire sfioasă, Jana a fost aleasă de regizorul Jiri Sequens pentru a interpreta rolul micuței Píďalka, o fetiță dintr-o familie săracă de muncitori: acțiunea filmului „Pinea amară” se petrecea în perioada grea a crizei economice din 1930. Nimeni nu se gîndea pe atunci că Jana va deveni o actriță. Și poate nici Jana însăși... Dar cinematografia i-a ieșit pentru a doua oară în cale. Se căuta o interpretă pentru rolul soției dentistului Hruška din filmul „Pălănjenu de aur”. Și din nou înfățișarea înduioșă-

toare, aerul dezarmat al Janei au fost hotărîtoare pentru distribuirea ei în rolul de victimă a unui soț lacom și lipsit de caracter. Au urmat apoi roluri mai puțin însemnate în filmele „Discordie”, „Căfelușii” etc. Treptat, treptat, publicul începe s-o remarce, cineăștii să-i acorde atenție: regizorul Václav Gajer îi oferă rolul Camillei cea ușuratică din filmul „Vina lui Vladimir Olmer”, Jiri Krejčík rolul naivei și sentimentalei Mela din „Moralitatea Doamnei Dulská”, iar Zdeněk Brynych, pe cel al zvăpătafei checherițe Jana din „Romanta periferiei”.

Împlinise abia 17 ani cînd i s-a oferit să joace un rol dificil de mari dimensiuni: tînăra orfană din filmul „Capcana lupilor”, realizat de regizorul Jiri Weiss după romanul cu același nume al Jarmilei Glazarova. O dramă psihologică cu trei personaje, în care avea de ținut plept unor renumiți maeștri ai scenei cehoslovace, ca Jirina Sejbálova și Miroslav Dolezal. Trîind cu intensitate iubirea tragică a fetei îndrăgostite de un om înșurat, Jana a reușit să împartă în mod egal cu ceilalți interpreți, succesul repurtat de „Capcana lupilor” la Festivalul Internațional al filmului de la Veneția. Premiul Federației Internaționale a Presei Cinematografice (FIPRESCI) s-a acordat nu numai pentru „precizia observației și atmosferei și analiza adîncită a caracterelor”, ci și pentru „interpretarea excepțională a rolurilor feminine de către Jana Brejchova și Jirina Sejbálova”.

Un succes recent cu filmul „Dorința” al regizorului Vojtěch Jasný a confirmat din nou maturizarea talentului ei.

O vom vedea în curînd în filmul „Stelele de mal”, o coproducție sovieto- cehoslovacă realizată de regizorul sovietic S. Rostotki, după o serie de povestiri ale scriitorului ceh Ludvík Ásenazy. Ea va fi eroina unui episod liric — idila dintre un ostaș rus și o tînără învățătoare cehă, în primăvara anului 1945, primăvara Eliberării. În prezent, turnează în filmul „Condamnații la viață”, interpretînd rolul unei fete ușuratec, tîrîtă pe căi greșite de influența unor oameni fără scrupule.

★

O actriță matură la... 19 ani. Aceasta e Jana Brejchova. Biografia ei e simplă. Drumul ei spre confirmare a fost scîrbit de penibilele compromisuri, inevitabile în cariera actrițelor din țările unde stăpîn e sacul cu bani. Faima Janei Brejchova nu s-a născut dintr-o campanie publicitară de genul celor care au făcut din formele Sophie Loren sau din picioarele Brigitte Bardot o marfă negociabilă la burșă. Legată de viața nouă a Cehoslovaciei de azi, Jana vede în creația ei o misiune socială.

Ana ROMAN

JANA BREJCHOVA

- ① ... în rolul orfanei Jana din filmul „Capcana lupilor”
- ② ... protagonistă în filmul cehoslovacic „Stele de mal”
- ③ ... alături de Jiri Vala interpretînd rolul Lenkai din „Dorința”.

CADE VĂLUL MISTERELOR

de Radu NOR

Mare lucru și curiozitatea oamenilor! Niciodată nu sînt mulțumiți cu ceea ce știu. Se cațără pe piscurile cele mai înalte ale munților, se adună în adîncul oceanelor, străbat pădurile virgine, descompun materia în particule din ce în ce mai mici, descoperă forțe uriașe și se străduiesc să le pună în slujba lor, se avîntă spre infinitul spațiului cosmic...

Nu se lasă pînă ce nu dezvăluie toate tainele. Așa e firea lor... și asta e un lucru extraordinar. Căci curiozitatea omenească este de fapt motorul progresului, garanția pentru descoperirea tuturor secretelor naturii și pentru valorificarea bogățiilor și capacităților încă nefolosite ale acesteia.

Omul urmărește planetele din preajma Pămîntului de multe secole. La început cu ochiul liber, apoi cu instrumente tot mai perfecționate. Copernic stabilește structura sistemului nostru solar, Kepler legile mișcării planetelor, Newton formulează legile fundamentale ale mecanicii cerești...

Astăzi avem fotografii precise ale Lunii, s-a stabilit cu ajutorul spectroscopiei natura multor planete, s-au trimis în spații adevărate laboratoare științifice și s-a lansat o navă cosmică care a trecut la doi pași de satelitul natural al globului terestru.

Dar una din marile pasiuni ale omului a fost și a rămas MARTE. În ce stadiu se află cunoașterea acestei planete surori?

MARTE, UN PĂMÎNT ÎN MINIATURĂ

Ceea ce ne frapază în mod deosebit este marea asemănare a planetei Marte cu Pămîntul nostru. Această asemănare a făcut ca numeroși savanți să se ocupe în special de ea și scriitorii să creeze nenumărate povestiri fantastice.

Să vedem în ce constă asemănarea dintre Pămînt și Marte.

Înainte de toate axa de rotație a lui Marte fiind la fel de înclinată ca axa Pămîntului, planeta prezintă o schimbare aproape regulată a anotimpurilor. E drept că anul de pe Marte este aproape de două ori mai lung decît anul terestru, în schimb ziua și noaptea sînt numai cu 37 de minute mai lungi (exact 24 de ore, 37 minute și 23 secunde).

Urmărind planeta Marte prin telescop, putem constata că după cîteva ore ea ne arată o altă față, că petele de pe suprafața sa se mută. Aceste pete au în general aceeași formă, ceea ce a permis întocmirea unei hărți amănunțite a planetei.

Apoi, în dreptul polilor marțieni se văd fișii albe care seamănă cu calotele polare de pe Pămînt. Cînd începe primăvara, pata

CANALELE MARȚIENE • AS- TROBOTANICA: PRO ȘI CON- TRA • SATELIȚII LUI MARTE — SATELIȚI ARTIFICIALI • TAINILE SÎNT FĂCUTE PEN- TRU A FI DEZLEGATE

albă de la unul din poli se micșorează, în timp ce aceea de la polul opus crește: acolo trece toamna și începe iarna.

Fotografiind calotele polare de pe Marte prin filtre de sticlă colorată, astronomul sovietic G.A. Tihov a ajuns la concluzia că zăpada terestră reflectă lumina Soarelui în același fel și că, prin urmare, se poate afirma că aceste calote polare marțiene sînt alcătuite din zăpadă.

Ninsoarea, atît de obișnuită pe Pămînt, este însă un fenomen rar pe Marte și aceasta din cauza cantității reduse de apă de pe această planetă.

Uneori regiuni întinse de pe planetă se întunecă, poate din cauza ceții. Alteori se văd pete albicioase — probabil nori — care se mișcă deasupra planetei. Aceste fenomene dovedesc că și Marte are o atmosferă (e adevărat, cu mult mai rară decît cea a Pămîntului). Apă există puțină pe Marte. O dovedesc depresiunile enorme, goale, sau, în orice caz, neumplute cu apă. O culoare neagră-verzuie ne face să presupunem existența unei vegetații în aceste depresiuni. Pe măsură ce vine vara, petele se lăcesc către ecuator, vegetația înviorîndu-se, de bună-seamă, datorită apelor de topire ale zăpezilor polare; toamna, petele negre devin brune, schimbîndu-și colorația, ca și pădurile noastre. Regiunile de un galben-roșcat vizibile pe Marte ar fi, după E. Krinov și după alți cercetători, deșerturi de nisip.

Analiza chimică a atmosferei marțiene a scos în evidență o cantitate de numai 5 la sută din cantitatea de aburi existenți în atmosfera terestră. În ce privește oxigenul, el există de 20 de ori mai puțin, ceea ce a determinat pe mulți cercetători să neghe existența vreunei forme de viață.

Temperaturile pe Marte sînt: dimineața de -85° , la prînz de $+15^{\circ}$, iar seara de 0° , temperatura medie anuală fiind de -15° .

Iată, deci, o serie de elemente care ne permit să folosim — la cercetarea planetei Marte — etaloane pămîntești, să facem comparații și să ajungem la concluzia că, deși cu mult mai vitrege, condițiile de pe Marte se aseamănă, totuși, mult cu cele de pe planeta noastră.

TEORII, TEORII, TEORII...

E firesc deci ca, într-o asemenea situație, oamenii de știință să formuleze numeroase teorii cu privire la planeta careia Romanii, din pricina culorii roșii-sîngerii, i-au dat numele zeului războiului.

Încă în anul 1877, astronomul Schiaparelli a observat o rețea de linii negre, drepte și foarte subțiri, care străbat regiunile ro-

șiatice ale planetei, unind între ele petele negre, socotite mări. El a interpretat aceste linii ca fiind niște canale și le-a denumit ca atare.

În jurul afirmației cu privire la existența „canalelor marțiene” s-au purtat discuții aprinse pînă în zilele noastre. De-abia perfecționarea instrumentelor optice a permis să se precizeze că pe Marte nu există canale sau linii geometrice, ci numai șiruri de pete neregulate. Savantul sovietic V.G. Fesenkov a dovedit în anul 1949 că pe această planetă nu există acumulări de apă cu un diametru mai mare de 300 m, și că, deci, Marte ar fi supus unei secete cumplite.

Existența sau neexistența vieții pe Marte a constituit și constituie platforma unor aprinse dispute. Pasionantă este teoria lui G.A. Tihov, părintele astrobotanicii, referitoare la vegetația marțiană.

În 1947, Tihov a prezentat ipoteza existenței pe Marte a unei vegetații asemănătoare cu aceea din regiunile de mare altitudine de pe Pămînt. Căci după astronomul sovietic, în Siberia, într-o climă la fel de aspră ca aceea a unor regiuni de pe Marte, subsistă totuși mai mult de 200 de specii de plante. Această adaptare la temperatură scăzută se face datorită fluorescenței plantelor, cu ajutorul căreia acestea măresc temperatura mediului din imediata lor vecinătate. Apoi unele din aceste plante își înmagazinează în rădăcini oxigenul necesar vieții, pe care-l extrag — prin fotosinteză — din bioxidul de carbon.

Savantul sovietic a arătat că în Pamir, unde temperatura medie anuală este de -1°

Sîntem pe Marte... La orizont, globul pămîntesc.

și unde se înregistrează variații zilnice de 60° , există totuși vegetație. De asemenea, chiar și în Antarctica, unde gerurile depășesc -80° , cresc mușchi, licheni și arbori pitici. Mai mult, se știe că sporii desidratați ai bacteriilor, algelor, ciupercilor și nuși pierd totuși puterea de germinație.

Viața este deci o forță gigantică, capabilă să se adapteze condițiilor celor mai vitrege. Așadar, și condițiilor de pe Marte. Teza lui Tihov asupra existenței vegetației pe această planetă este combătută de V.G. Fesenkov. Acesta susține că pe recele și secetosul Marte, ale cărui condiții ar putea fi comparate doar cu cele de pe piscurile unor munți pămîntești înalți de 18-20 km (dacă asemenea piscuri ar exista) orice fel de viață este imposibilă.

Problema rămîne, deci, în discuție și precizarea dacă pe Marte există sau nu viață o va aduce viitorul.

PHOBOS ȘI DEIMOS — SATELIȚI ARTIFICIALI

Se știe că în jurul lui Marte se rotesc doi sateliți: Phobos și Deimos. Amîndoi au orbite circulare. Diametrul lui Phobos este de vreo 16 km, cel al lui Deimos de 8 km. Dar de la aceste cifre încep anumite curiozi-

ăți. În primul rând s-a remarcat că nici altă planetă nu are sateliți atât de mici. Apoi distanța acestor sateliți față de planetă este extrem de redusă (Phobos 600 km, Deimos 1.100 km). În al treilea rând: orbitele lor sînt perfect circulare, trecînd exact deasupra ecuatorului marțian. În același timp, sateliții lui Marte „se grăbesc“ suspect: în ultima vreme ajung la anumite puncte fixe de pe orbită, mult mai repede decît ar trebui. Dar aceasta înseamnă scurțarea orbitei, deci o apropiere de suprafața lui Marte; or, acest lucru se întîmplă în spațiul cosmic doar cu sateliții artificiali ai Pămîntului.

Desigur că oamenii de știință au căutat explicații pentru toate aceste fenomene ciudate. Scurtarea orbitei lui Phobos ar fi, după unii, provocată de rezistența mediului înconjurător, a substanței interplanetare; alții atribuie acest fenomen fluxurilor magnetice de pe Marte. Toate aceste teorii au fost însă repede răsturnate, ciudățeniile sateliților marțieni rămînd mai departe... misterioase ciudățenii.

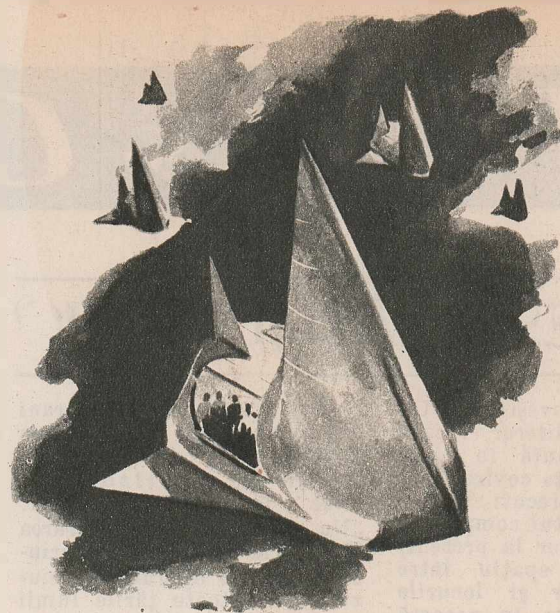
Și iată că recent profesorul Șklovski, doctor în științe fizico-matematice de la Universitatea din Moscova, a lansat o ipoteză senzațională, demnă de nivelul tehnico-științific al zilelor noastre.

După profesorul Șklovski, Phobos și Deimos sînt sateliți artificiali ai planetei Marte. Numai argumentația savantului sovietic lămurăște comportările atât de ciudate ale celor doi sateliți care au toate caracteristicile laboratoarelor cosmice construite și lansate în spațiu de oamenii de pe Pămînt.

Pornind de la ideea „agoniei“ lui Phobos, care peste 15 milioane de ani este sortit să cadă pe Marte, profesorul Șklovski socotește că ea se datorește frecării cu părțile inferioare ale atmosferei marțiene. În acest caz, datorită rarefierii extraordinare a atmosferei planetei Marte, Phobos trebuie să aibă o masă foarte mică și deci o densitate nu mai mare decît cea a aerului. Dar nici un corp solid compact nu poate avea o asemenea densitate. Atunci? Trebuie presupus că Phobos este gol în interior, ca o cutie de conserve din care s-a scos conținutul.

Nicăieri în univers nu există însă un asemenea corp. Deci, Phobos are o proveniență artificială; e un satelit artificial cum trebuie să fie și Deimos, fratele său, care are aceleași caracteristici. Răspunzînd la întrebarea unui corresponsent de presă dacă Phobos și Deimos nu sînt prea mari pentru a fi locotiți „sateliți artificiali“, profesorul Șklovski a răspuns că astăzi, cînd se discută despre jeturi reactive gigantice, capabile să mute din loc planetele și să le împingă pe

oate că așa au arătat laboratoarele științifice instalate... de locuitorii lui Marte pe sateliții artificiali Phobos și Deimos...

Apa și oxigenul s-au împușinat... Marșienii s-au imbarcat în nave cosmice și și-au părăsit planeta...

orbite noi, o asemenea realizare nu pare de loc imposibilă, și că asemenea sateliți giganti vor putea fi creați peste 100-200 de ani, și în jurul Pămîntului, cu toate că puterea de atracție a acestuia este mai mare decît cea a lui Marte.

Confirmarea faptului că Phobos și Deimos sînt sateliți artificiali va adevăra nu numai teoria astrobiologică a lui Tihov, dar și ipotezele mai vechi, după care, în trecutul foarte îndepărtat, în atmosfera lui Marte se găsea oxigen suficient, iar pe suprafața planetei se găseau mări și oceane în care s-a născut și s-a dezvoltat viața. Ea ne va dovedi că acum 2-3 miliarde de ani au existat pe Marte forme superioare de viață, ființe cu rațiune superioară, cu un înalt nivel cultural, tehnic și științific, capabile să făurească monumente mult mai trainice decît piramidele „veșnice“ — sateliți artificiali ca Phobos și Deimos. Că aceste fapte, în urma dispariției apei și oxigenului, au trebuit să părăsească planeta lor și să-și caute refugiu pe alt corp ceresc.

VERIFICARE... LA FAȚA LOCULUI

Ipoteze științifice fundamentate! Problemele devin din ce în ce mai pasionante, se cer rezolvate. Omul trebuie să cunoască în sfîrșit tainele canalelor marțiene, ale pe-

telor negre și roșcate, tainele sateliților Phobos și Deimos.

Soluția? Zborul în cosmos! Primii pași s-au făcut. Nu vor trece mulți ani și omul va pași pe Lună, și apoi mai departe, pe Venus, pe Marte.

Dar și pînă atunci lansarea unei rachete de sondaj spre Marte, dotată cu aparataj științific, va putea confirma teoria naturii artificiale a sateliților marțieni.

Peste cîțiva ani, tu, cititorule, vei putea admira chiar în paginile revistei noastre fotografii transmise de pe stațiile de observații din cosmos, fotografii ale suprafeței lui Marte, ale canalelor, mărilor sau ale petelor negre, ale vegetației sau ale pustiurilor sterpe, ale sateliților marțieni.

Și atunci curiozitatea ta va fi satisfăcută... dar nu pentru multă vreme. Te vei grăbi, sînt sigur, să scrii redacției și să-ți exprimi regretul că n-a publicat nici o fotografie de pe Jupiter, de pe Saturn sau de pe Alfa Centauri...

Ce să-i faci? Asta-i firea omului!... Veșnic curios.

CU AJUTORUL ȘTIINȚEI

GARA FĂRĂ PERON

Se știe că stațiile de metro au peroane ca și stațiile de cale ferată, cu singura deosebire că trecerea de pe peron în vagon se face aici direct, fără să mai fie nevoie de urcat și coborît scări. Și iată că acum la Leningrad se construiește o stație de metro care nu numai că suprimă peronul, dar face și accesul în vagoane mult mai practic și mai ordonat. Peronul e înlocuit cu un zid prevăzută cu mai multe nișe și cu uși automate ce se deschid și se închid o dată cu ușile metroului, care circulă de partea cealaltă. Călătorii se opresc în fața acestor nișe și, cînd ușile se deschid, ei pătrund în vagonul metroului în ordinea sosirii și așezării lor în stație. Oprirea metroului exact la locurile indicate, ca și sincronizarea închiderii și deschiderii celor două uși sînt asigurate printr-un sistem electronic care funcționează fără greș.

METEORIȚII NU SÎNT PEA PERICULOȘI...

După informațiile captate de la cel de-al treilea sputnik, savanții sovietici au calculat că o navă spațială cu o suprafață expusă de 100 metri pătrați n-ar întîlni un meteorit cu o greutate de un gram decît după 14.000 de ore de zbor. Un vehicul interplanetar — spun savanții care au studiat problema — ar putea zbura timp de mai multe luni și chiar de mai mulți ani fără să întîlnească un meteorit de talie importantă.

ANESTEZIA NU MAI SCAPĂ CONTROLULUI

Ultimele descoperiri ale oamenilor de știință sovietici au pus la dispoziția chirurgiei moderne noi metode de control asupra somnului anestezic. Astfel, metoda de supraveghere prin electroencefalogramă permite să fie detectate la timp semnale de slăbire cerebrală care indică intrarea anesteziei în faza periculoasă. Arătînd precis acțiunea narcozei asupra pacientului, electroencefalograma limitează la strictul necesar doza medicamentului ce trebuie administrat.

ANTARCTIDA ÎȘI LIVREAZĂ SECRETELE

O dată cu depășirea primei faze a explorării geologice întreprinse în Antarctica, membrii expediției sovietice au prezentat un scurt bilanț științific al descoperirilor făcute.

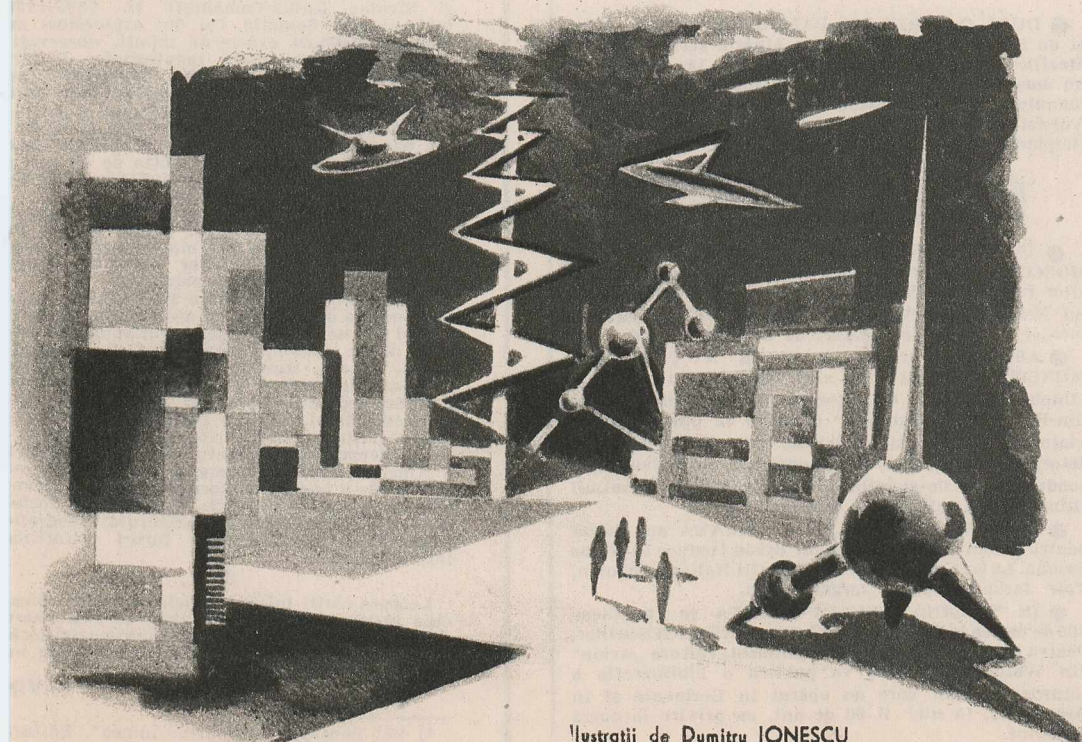
Ei au arătat, printre altele, că munții care se găsesc în apropierea bazelor lor de la Plazarev și care se ridică pînă la 2.000 de metri deasupra straturilor obișnuite de gheață ale polului, conțin mari cantități de mine-reuri și pietre rare, printre care grafit și mică.

Expediția sovietică a explorat pînă acum o întindere de peste 700 de kilometri pe litoralul oriental al Antarctidei, ceea ce n-a reușit niciodată aici o altă expediție.

LUPTA ÎMPOTRIVA PRAFULUI NOCIV

Un grup de cercetători maghiari au reușit să pună la punct o invenție menită a veni în ajutorul celor care lucrează în locuri expuse toxicității mediului înconjurător. E vorba de o soluție chimică care, pulverizată în aer, anihilează, în mai puțin de cinci minute, orice praf nociv.

Soluția inventată a fost experimentată recent în două galerii de mină din Tabanya și a dat rezultate admirabile. Chiar și după o explozie de extracție, cantitatea de praf rămasă în aer a fost strînsă cu ajutorul acestei soluții și fixată pe pereții minei în cîteva minute. Și ceea ce e mai interesant e că soluția aceasta își păstrează efectul mult timp după ce a fost pulverizată, ea atrîgînd praful din aer ca un adevărat magnet.

Ilustrații de Dumitru IONESCU

SCRIITORII ȘI CARTILE

Dumitru Corbea: „DE PESTE ȚĂRI ȘI MĂRI“ *)

Proza lui Dumitru Corbea este declarată autobiografică, evocatoare în chipul povestirilor simple, educativă fără a fi cicălitoare, lipsită de artificialitate. Recentul volum, intitulat *De peste țări și mări*, comunică cititorilor impresiile scriitorului din călătoria prin Uniunea Sovietică, Bulgaria, R.D. Germană, Turcia, Grecia, Italia, Egipt; după o astfel de călătorie, alții, poate, s-ar fi înfățișat publicului cu un volum de reportaje, cu relatări de la fața locului care să dea cititorului iluzia că el însuși îl însoțește pe scriitor chiar în momentul lecturii prin acele locuri. Dar Dumitru Corbea procedează exact invers: el nu-și transportă cititorul la fața locului, ci aduce „acasă“ la cititor acele țări și mări văzute de scriitor.

D. Corbea oferă o carte de evocări; el pare că stă undeva „pe prispă“, acasă, și povestește celor strânsi în juru-i minunățiile pe care le-a văzut și le-a auzit; cam tot așa cum se întâmplă la țară, unde oamenii se adună curioși și ascultă pe consăteanul lor ce-a avut norocul să umble mult prin lume, iar acuma se întoarce în sat cu sacul

doldora de „povești“... Un atare procedeu literar creează o anume distanță în timp (de aci frecvența covârșitoare a verbelor la trecut: imperfectul și perfectul compus, și raritatea verbelor la prezent) și în spațiu între cititor și locurile evocate; în această „distanțare“, însă, se instalează scriitorul însuși, care astfel și-a ales formula artistică cea mai convenabilă pentru el, modalitatea în care poate spune mai în largul lui ceea ce socotește că are de spus.

D. Corbea

Pretutindeni, chiar peste mări și țări, scriitorul se simte legat de patria sa, de istoria ei. În Uniunea Sovietică, la Zaporojie, istoria îi amintește de patria lui: „La Zaporojie și-au avut leagănul și cetatea, cazacii. Cazacii zaporojeni nu sînt străini în istoria țării noastre“. În Bulgaria populară se simte ca „acasă“: „Nici o clipă n-am avut simțămîntul înstrăinării“. La muzeul de stat din Napoli el vede statui denumite „Rex Daciae“, dar acestea i se par că reprezintă nu regi, ci țărani daci: „Sînt îmbrăcați țărănește. Au opinci în picioare și căciuli de miel pe cap. Pletele le ies de sub

căciuli. Parcă sînt niște țărani din ziua de azi din regiunea Hunedoarei...“ Găsindu-se la Berlin și vizitînd casa unde a locuit Bach, notează: „Nu mică mi-a fost mirarea și bucuria cînd am zărit printre sutele de instrumente muzicale din toate țările lumii și fluierul nostru românesc. În clipa aceea am simțit cum mă cuprinde dorul de țară și aș fi vrut să ascult o doină de bucurie din munții Carpați...“

Mai fiecare loc vizitat stîrnește multiple adnotări istorice, mitologice, estetice, sociologice, filozofice etc. La Palermo a murit Bălcescu; faptul provoacă impresionantă observații despre marele patriot revoluționar, despre Garibaldi, despre viața mizeră a sărăcimii din strălucitorul oraș sicilian etc. Aceste considerații de ordin social-istoric stau pe primul plan al precupărilor scriitorului, aruncînd pe planuri secundare descripțiile de natură care, oricît de încântătoare, sînt mai puțin interesante decît omul cu istoria lui.

Lectura cărții te antrenează ușor și repede, invitîndu-te în același timp la meditație. E unul dintre semnele artei autentice, sănătoase.

Pompiliu CARAIUAN

*) Editura Tineretului — 1959.

Călători și exploratori romîni din secolul trecut *)

Setea de cunoaștere a omului — născută în primul rînd din necesități economice, mai ales din cele dictate de dezvoltarea forțelor de producție capitaliste — a împins pe mulți exploratori la expediții pe pămînturile „virgine“.

Prin așezarea geografică a țării noastre, îndepărtată de marile oceane, și mai ales prin situația social-politică care a întîrziat dezvoltarea capitalistă la noi (Jugul otoman, poporul român nu a dat în trecutul mai îndepărtat o contribuție prea mare la descoperirea și cunoașterea de pămînturi noi. În afară de călătoria Spătarului Nicolae Milescu și lucrările ce ni le-a lăsat, nu putem menționa alte lucruri mai importante. Dar după cucerirea independenței de stat a Romîniei, spre sfîrșitul veacului trecut, contribuția cercetărilor romîni crește prin călătorii și explorări uneori cu renume mondial.

Aceasta se întîmplă deci spre sfîrșitul secolului trecut. Cel mai cunoscut dintre romîni care au strălucit în acest domeniu este Emil Racoviță. În afară de el, însă, la sfîrșitul veacului al XIX-lea au mai existat o serie de exploratori romîni — e drept: mai puțin importanți prin călătoriile și lucrările lor — despre care s-a scris foarte puțin sau de loc. Și e păcat, deoarece unii dintre ei au pătruns pentru prima oară prin locuri pe unde nu mai pătrunseseră picior de european, au întocmit hărți ale unor regiuni pînă atunci necunoscute, au descoperit bogății încă neexploatate, au făcut descrieri ale vieții unor populații prea puțin cunoscute, au dat nume romînești unor riuri, munți, golfuri sau așezări etc. Reinvierea amintirilor acestor merituoși fi ai patriei noastre își propune s-o facă Val Tebeică.

Primele asemenea călătorii pe care ni le relatează sînt cele întreprinse între 1880-1901 de inginerul B.G. Assan, industriaș din București, în regiunile polare nordice și apoi în jurul pămîntului pe ruta: Constantinopol — Alexandria — Colombo — Malacca — Canton — Sanhai — Tokio — San Francisco, închelatî prin traversarea Americii de Nord și apoi Atlanticului spre Europa. Deși călătoriile sale au avut scopuri comerciale, numele lui Assan rămîne, totuși, înscris printre cele ale exploratorilor noștri de seamă, datorită importanțelor observații cu caracter științific asupra geografiei, climatului, obiceiurilor și condițiilor sociale și economice ale țărilor și popoarelor pe care le-a cunoscut, observații ce le-a făcut cunoscute prin conferințe ținute în cadrul Societății Geografice Romîne.

Un alt explorator de care se ocupă Val Tebeică este Sever Pleniceanu, care între 1898-1901 a explorat regiuni puțin cunoscute din Congo Belgian, lășindu-ne importante observații scrise și fotografice asupra naturii și vieții grele a indigenilor aflați sub stăpînire colonialistă. Documente similare au elaborat grupul de exploratori format din George Strat Dimitrie Strat și Nicolae Rosetti, din expediții făcute în 1897-1898 în Dahomey, pe coasta Guineei și în Gabon.

Și mai importantă prin caracterul său științific este expediția întreprinsă de Dimitrie și Nicolae Ghika-Comănești în 1895-1899 în peninsula Somalia. Cei doi exploratori au făcut măsurători exacte de munți, observații meteorologice de mare regularitate, lucrări cartografice. În același timp exploratorii au vînat o serie de frumoase exemplare din faună locală, dintre care unele au fost donate Muzeului Antipă din București, unde se află și astăzi. De asemenea, exploratorii se ocupă de flora locală, descoperind nu mai puțin de 18 specii de plante necunoscute pînă atunci, cărora li s-au dat denumiri științifice romînești.

Ultimul explorator român de care se ocupă Val Tebeică este inginerul Iulius Popper pe care îl putem socoti cel mai important prin însemnătatea descoperirilor sale și pentru dragostea aprinsă față de patria sa.

Dacă, cercetînd o hartă a Țării de Foc, vom afla printre denumirile de ape, munți, golfuri, capuri etc. unele de rezonanță pur romînească — cum ar fi: Sinaia, Moldavia, Iași, Broșteni, Manu, Ureche, Rosetti etc. — e bine să știm că nașul lor a fost inginerul Iulius Popper Călător neobosit, îmbinînd omul de afaceri și aventurierul de talie internațională cu săvîntul pasionat pentru cercetările științifice — Iulius Popper a stat 7 ani în extremitatea sudică a Americii Latine, preocupat atît de punerea în valoare a bogățiilor locale cit și de observațiile cu caracter științific, comunicate Societății Geografice Romîne, Institutului Geografic Argentinian și diferitelor foruri științifice internaționale.

Lectura cărții lui Val Tebeică îți face cunoscute lucruri inedite sau uitate, te pasionează și-ți sporțește sentimentele de mîndrie patriotică. O carte utilă mai ales tineretului — dar nu numai acestuia.

V. SAVIU

*) Val Tebeică: „Străbătînd lumea“, Editura Științifică, 1959.

ACTUALITĂȚI LITERARE

DIN ȚARĂ

● **INSPIRÎNDU-SE DIN ISTORIA BUCUREȘTIULUI** — de la întemeiere pînă în zilele noastre — poetul Radu Bourceanu pregătește un poem de circa 3.000 de versuri intitulat „Cîntarea cetății lui Bucur“. O altă carte, purtînd titlul „De la Marea Albă la Marea Neagră“, va strînge laolaltă note și reportaje din țările vizitate de autor. Ca proiecte mai îndepărtate, două volume: „Dincolo de cuvînte“ (poezie) și „Catargul miresei“ (nuvele).

● **POETUL VICTOR TULBURE** a predat Editurii Tineretului manuscrisul unui nou volum de poezii: „Eu nu cînt că știu cînta“, inspirat din lupta poporului nostru pentru socialism.

● **POETA VERONICA PORUMBACU** lucrează la definitivarea volumului de versuri „Întreg și parte“ (titlu provizoriu).

● **PESTE PUȚIN TIMP VA APARE** cartea lui Traian Coșovei „Cîntec să crească băiatul“ — poem în proză despre viața fericită a copiilor din țara noastră în anul democrației populare.

● **SCRIITORUL VICTOR KERNBACH** a predat la E.S.P.L.A. „Orașul dintre șesuri“, o carte de reportaj liric și eseuistic despre București de azi. Editura „Cartea Rusă“ îi va tipări, de asemenea, două volume de traduceri din poezii georgiene N. Baratașvili și G. Leonidze.

● **TÎNĂRUL POET ȘTEFAN IUREȘ** a scris un volum de poezii pe o tematică de strictă actualitate, intitulat „Pe acest pămînt“. Volumul va fi tipărit de Editura Tineretului.

● **„ISTORIA NU SE REPETĂ“** — iată titlul piesei de teatru scrisă de Corneliu Leu în cinstea celei de-a 15-a aniversări a eliberării. Această nouă lucrare dramatică reconstituie momente din lupta clasei muncitoare pentru cucerirea puterii.

● **DUPĂ O SERIE DE PAMFLETE** ce i-au adus și un însemnat premiu literar, tînărul scriitor Teodor Mazilu va fi prezent peste puțin timp în librării cu un masiv roman: „Bariera“. În centrul acțiunii romanului, care se desfășoară strict în preajma lui 23 August, se află muncitorul și ilegalistul Vițu, participînd la pregătirea acțiunilor gărzilor patriotice.

DE PESTE HOTARE

● **ANUL ACESTA EDITURA DE STAT DIN MOSCOVA** inaugurează noua colecție „Biblioteca clasicilor ruși“. Primele trei volume vor cuprinde poeziile lui Nekrasov publicate de autor în 1873, precum și lucrări interzise pe vremuri de cenzura țaristă.

● **ASPECTE DIN NOUA VIAȚĂ A ȚĂRĂNIMII MUNCITORE CHINEZE** sînt oglîndite în volumele „Unchiul Kao“ de Uyang-chan și „Nuvele“ de Tsao Ciu-li. În „Unchiul Kao“ cititorul ia cunoștință de viața unei cooperative agricole care devine fruntașă datorită luptei pline de abnegație a colectivului de conducere. Cel de-al doilea volum evocă lupta țărănimii chineze după înfăptuirea reformei agrare.

● **LA ALMA-ATA ÎN R.S.S. CAZAHĂ** au apărut pentru prima oară versurile lui Byron traduse în limba cazahă. La transpunere au lucrat poezii Halisan Bokozin, Tair Jarkov, Hamid Jergaliev ș.a.

● **ÎN TOAMNA ANULUI ACESTA** se împlinesc 200 de ani de la nașterea marelui poet Friedrich Schiller. Pentru sărbătorirea acestui eveniment, editura „Arion“ din Weimar (R.D.G.) va publica o bibliografie a tuturor studiilor care au apărut în Germania și în străinătate, în ultimii 60 de ani, cu privire la opera poetului.

TEATRU-Teatru-TEATRU-Teatru

TRADIȚIE ȘI PSEUDOINOVAȚIE

— Pe marginea spectacolului clujean cu
„O scrisoare pierdută” —

Caragiale călătorește astăzi în întreaga lume, poposind până și pe scenele Finlandei sau ale Argentinei, uimind, încântând, cucerind pretutindeni cu verbul său sfânt, cuceritor și ciștigător al aflat în satirizarea unor moravuri încă existente în multe părți ale globului. Fie că își rostesc replicile în italiană, finlandeză, franceză sau spaniolă, Cațavencu și Tipătescu rămân aceiași „romni mai mult sau mai puțin onești”, dar în același timp amintesc surprinzător oamenilor simpli din sală de proprii lor politicieni burghezi „mai mult sau mai puțin onești” de care rid în hohot, detestându-i.

Dacă opera lui Caragiale e vie și respiră pe atâtea scene ale lumii suflul artei autentice, cu atât mai viguroasă trebuie să fie prezența ei pe scena românească, unde s-a născut și unde trăiește, fără a îmbătrâni, de atâtea decenii. Iată de ce noua montare a „Scrisorii pierdute” pe scena Teatrului Național clujean a fost primită de spectatori nu numai ca un act omagial față de o venerabilă operă de artă, ci și ca un fapt artistic și patriotic viu.

S-ar părea că o asemenea intenție a stat și la baza concepției spectacolului. Într-adevăr, actualii realizatori ai „Scrisorii pierdute” pe scena clujeană și-au dat seama, credem, că a-l juca azi pe Caragiale înseamnă neapărat renunțarea la vechile clișee, anchilozate, care subțiau vina satirică a piesei; înseamnă obligația de a privi piesa cu înțelegerea limpede a contemporanului nostru, a omului care a dărâmat lumea înfierată de Caragiale. Aceasta presupunea pătrunderea deplină de către regie a sensurilor critice ale piesei și sublinierea lor prin folosirea chibzută — fără a cădea în zgîrcenie — a elementelor comice. Presupunea, de asemenea, folosirea unui limbaj actoricesc și scenografic adecvat, în care tradiția viabile să i se adauge nota novatoare, proaspătă, a limbajului scenic actual. Acestea fiind intențiile, regizorul Ion Diniescu a pornit spre realizarea lor de la distribuție, apelând la unele forțe actoricești — în parte tinere — care nu fuseseră prezente în vechia versiune a spectacolului clujean. Numai că, dat fiind timpul restrâns acordat repetițiilor acestui spectacol, experimentul a eșuat: neputând face față rolului principal ce i-a fost încredințat, unul dintre tinerii actori a fost înlocuit în ultimul moment și alți câțiva interpreți au trecut de pe un rol pe altul, în așa fel încât ni s-a prezentat o premieră pregătită în pripă.

Oricât de valoroase ar fi fost forțele chemate „să salveze” premiera, era clar că nu s-a putut oferi satisfacția unui spectacol finit. Dar acesta este numai un aspect al problemei. Realizarea mediocră a actualiei „Scrisorii pierdute” are cauze mult mai adânci decât cea a condițiilor de timp în care a fost repetată. Regizorul a vrut, după cît se pare, să „innoiască” spectacolul, să-i transmită spectatorului din 1959 mesajul piesei caragiăliene într-o ținută teatrală

adecvată actualității. Numai că a pornit în realizarea acestei intenții în mod defectuos — de la formă la fond — așa spune. Și anume: a conchis, împreună cu pictorul scenograf T. Th. Ciupe, asupra unor decorațiuni care se volau „moderne”, simple și stilizate, dar care s-au concretizat în niște panouri mizgălite gros și stingaci cu penelul, într-o mobilă la fel de încropită, totul de un gust îndoielnic. S-ar putea presupune — cu bunăvoință — că prin această tratare de desen infantil a decorului realizatorii au vrut să satirizeze personajele până și prin interiorul grotesc în care trăiesc. S-a ajuns însă la o totală discrepanță între acest cadru plastic „modernist” (în ultimă instanță net formalist) și celelalte componente ale spectacolului, în primul rând la o contradicție cu jocul actorilor.

Să ne explicăm: într-un asemenea cadru buf (și e clar că, după cum „O scrisoare pierdută” nu e o comedie bufă, nici decorul nu trebuia să meargă pe această linie) se desfășoară o comedie jucată — cu unele excepții, de care vom vorbi mai jos — la modul sobru, grav chiar. Ștefan Tipătescu e — în interpretarea artistului emerit Sandu Rădulescu — un personaj aproape dramatic. Actorul și-a construit rolul — conformându-se, desigur, și concepției regizorale — pe o linie vizibil critică față de personaj, dar mai puțin satirică și aproape de loc comică. Sandu Rădulescu îl detestă pe Tipătescu și l-a făcut detestabil — dar nu a vrut de fel să-l și ridiculizeze. Incontestabil talentată (chiar și pentru comedie), actrița Rodica Dănilă a adus pe scenă o Zoe Trahanache voluntară, aprigă, șireată, de un egoism agresiv, dar, de asemenea, nu s-a îndurat să-l arate rizibilul din caracterul și comportările ei. Alături de aceste rezolvări actoricești din care lipsește scintila comiciului, iată apariția clownască a lui Nae Botta (în Brnzovenescu) care se mișcă, vorbește, folosește o mască și gaguri coborâte din cea mai groasă farsă. Precum se vede, în însuși stilul spectacolului există inconsecvențe care-l stirbesc omogenitatea. Cele mai izbutite roluri — create într-o manieră ce ni s-a părut mai autentic caragiăliană — au fost realizate de artistul emerit Alexandru Marius (Cațavencu) și de artistul emerit Gh. Damian (cetățeanul turmentat). El și-au condus personajele pe o linie în care satira fraternizează cu comicul, creând roluri de comedie satirică, așa cum cere de fapt „O scrisoare pierdută”.

Spectacolul cu „O scrisoare pierdută” nu dă, desigur, măsura capacității Teatrului Național clujean de a valorifica o piesă clasică (capacitate pe care ne-a dovedit-o, de altfel, cu alte prilejuri). Îl considerăm un simplu experiment la care se mai cere lucrat cu seriozitate, începând cu însăși concepția spectacolului și terminând cu detaliile scenografice. Se pare că aceasta corespunde și intențiilor regizorului. Publicul așteaptă, deci, o nouă versiune a spectacolului.

Sanda FAUR-DIMA

„OAMENI AI ZILELOR NOASTRE”

Într-o zi din toamna anului trecut, la Tg. Mureș a avut loc o ședință neobișnuită. Redactorii al revistei literare „Igaz Szó” și reprezentanții ai sfatului popular regional s-au întrunit pentru a se pronunța asupra rezultatului concursului de piese de teatru, lansat la începutul anului 1958; căci, precum se arătase în comunicatul comisiei: „Nu puteam fi mulțumiți cu progresele de până acum ale dramaturgiei autohtone în limba maghiară, dacă ținem cont de exigențele mereu crescînde ale celor șase teatre maghiare din R. P. R. și ale culturii de masă ce se desfășoară tot mai larg în cadrul revoluției noastre culturale”.

Membrii comisiei au avut de ales între 147 piese într-un act. De atunci, trei din ele — cu tema „Oameni ai zilelor noastre” — au și fost prezentate în premieră pe scena Teatrului Secuiesc de Stat din Tg. Mureș, devenind în același timp cunoscute și oamenilor muncii de la sate, într-o serie de comune unde au fost reprezentate. Este vorba despre piesele „Nu e altă de simplu” de Méliusz Lőzsef și de „Sprincene arcuite” de Sütő András (ambele distinsă cu premiul I al concursului), precum și de comedia „Fin sau paie” de Méhes György, care a primit premiul II. Reproducăm mai jos câteva imagini din aceste spectacole.

ISZAK Stefan

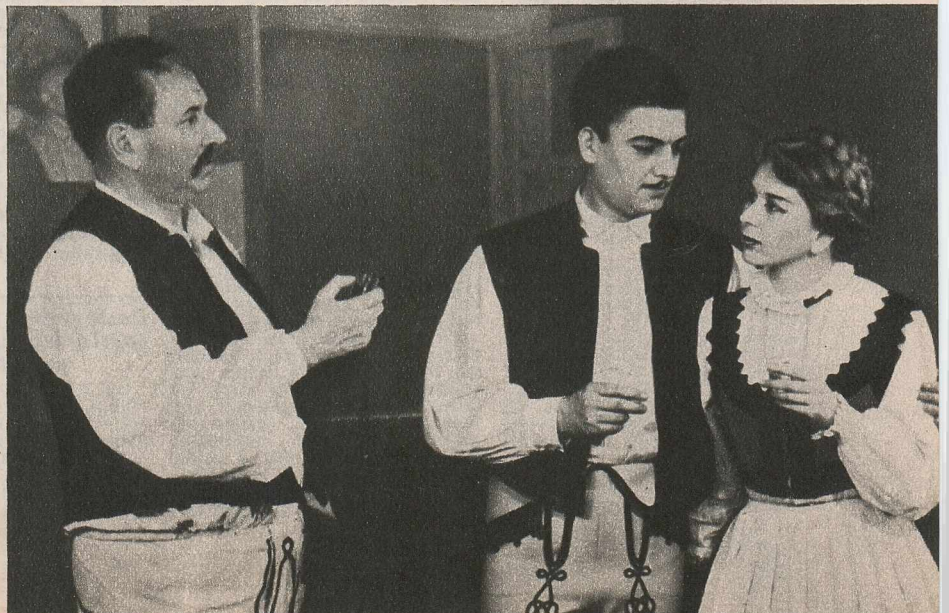
Fotografii de MARX József

Gyarmati István (în rolul bețivului Butykos) și Varga József (interpretând pe Pizsmogli-Pierde-vară) într-o scenă comică din piesa „Fin sau paie?” de Méhes György.

Interpreții rolurilor principale din comedia „Fin sau paie?”: Tarr László (brigadierul) și Lőrinczi Ilona (nevasta îndărătnică).

Scenă din piesa într-un act „Sprincene arcuite”, interpretată de actorii Sarlat Imre, Sinka Károly și Dorlan Ilona.

La Geneva continuă lucrările Conferinței ministrilor Afacerilor Externe. În fotografiile de mai jos:

① Delegația sovietică, în frunte cu A. A. Gromiko (x), la una din ședințele conferinței.

② Conferințele de presă ale delegației R. D. Germane stînesc un deosebit interes printre ziaristii prezenți la Geneva.

③ La dîneul oferit de conducătorul delegației americane în cinstea delegațiilor U.R.S.S., Angliei și Franței; de la stînga la dreapta: S. Lloyd, A.A. Gromiko, Couve de Murville și Chr. Herter.

Vizita lui Speidel în capitala Angliei a provocat indignarea londonizilor. La Hyde Park (stînga) a avut loc o demonstrație de protest la care a luat cuvîntul Ted Hawkes, președintele organizației pentru pace a foștilor combatanți englezi. În dreapta, o pancartă pe care stă scris: „Nazistul Speidel să se care acasă” →

Fotocronica

Perspectiva instalării de rampe de lansare a rachetelor și a amplasării de depozite ale Bundeswehruului pe teritoriul Norvegiei a stîrnit neliniște în rîndul norvegienilor. Iată o demonstrație de protest a populației din Oslo împotriva bazelor N.A.T.O. →

În plaja Kim Ir Sen din Phenian a avut loc un urlaș miting în cadrul căruia 200.000 cetățeni ai capitalei R.P.D. Coreene au înfățișat planul lisinmanist de „strămutare” forțată a zeci de mii de șomeri sud-coreeni în țările Americii de Sud. ↓

FLACARA

OBIECTIV

● Pentru că a făcut o serie de dezvăluiri în legătură cu singeroasa „pacificare” colonialistă din Algeria, săptămînalului francez „L'Express” i s-a interzis difuzarea în cazărmlle militare.

● Castelul părăsit din Beersel, situat la 50 km de Bruxelles, a fost ocupat de un grup de vreo sută de studenți belgieni, care prin această demonstrație au vrut să atragă atenția autorităților asupra condițiilor materiale precare în care se găsesc mulți tineri studioși din țară.

● Revanșarzii vest-germani agită iar așa-zisa problemă sudetă. Deunăzi, la Bonn, președintele „Asociației federale a refugiaților”, Krüger, a declarat presei că organizația pe care o conduce consideră valabile și astăzi prevederile acordului de la München.

„Faptul că acordul de la München a fost încheiat de un regim totalitar, nu are nici o importanță din punct de vedere al dreptului internațional, așa încît, regiunea sudetă este germană” — a declarat cu aroganța politicianul revanșard.

În același timp în Austria reacțiunea incurajează activitatea unor organizații neo-naziste ce fac agitație pe aceeași linie. Faptul a constituit și obiectul unor intervenții diplomatice ale Cehoslovaciei și R.D. Germane pe lângă guvernul austriac.

● Guvernul de la Bonn nu se grăbește să furnizeze date statistice despre amploarea discriminărilor rasiale din R. F. Germană. Dar, pe lângă fapte indeobște cunoscute, merită reținut că de la o vreme o serie de hoteluri, restaurante și alte localuri publice vest-germane au început să afișeze la intrare formula clasică: „Prezența negrilor este indezirabilă”. Pentru început, negrii...

● În rîndurile poporului american crește curentul favorabil tratativilor la nivel înalt. Rezultatul unei anchete întreprinse de Institutul american pentru sondarea opiniei publice este edificator: 70 la sută din persoanele anchetate — reprezentînd cele mai diferite pătri ale populației din Statele Unite — s-au pronunțat pentru întâlniri regulate ale conducătorilor S.U.A. cu conducătorii Uniunii Sovietice, în vederea discutării problemelor vitale ale menținerii păcii în lume.

● Asociația americană de igienă socială anunță o creștere a numărului tinerilor americani atinși de boli venerice. Cifra de 200.000, furnizată de secretarul asociației, van Hyning, reprezintă, se pare, doar cazurile depistate și aflate sub control.

● La unul din cinematografele newyorkeze, unde rulează filmul de groază „Un bilet pentru lumea cealaltă”, casierii eliberează fiecărui spectator, o dată cu biletul de intrare, și o poliță de asigurare pe viață la suma de 250 de dolari. Pentru orice eventualitate...

● În plină stradă, în Cartierul Latin din Paris, scriitorul negru Ferdinand Oyono din Camerun a fost atacat și grav maltrat de o bandă de huligani rasiști. Oyono se făcuse „vinovat” de a fi ieșit la plimbare cu o tină pariziană. „Vom importa oare din America pînă și rasismul?” — se întreabă ziarul francez „Libération”, comentînd acest fapt.

● „Coaforul rebel” este denumit în America un frizer din La Grange (S.U.A.), care a avut curajul de a refuza să taie părul clienților săi după modelul chicii lui Elvis Presley, regele Rock'n Roll-ului. El a declarat că socotește această coafură „ridicolă și nesănătoasă”.

FILMELE SĂPTĂMÎNII

„FATA DIN KIEV“ — producție a studioului ucrainean „Dovjenko”. O ecranizare de vaste proporții reconstituind — prin biografia Galiei Oceretko — Istoria Ucrainei sovietice în ultimii 40 de ani.

În „Fata din Kiev” o revedere deosebit de plăcută: Boris Cirkov, marele actor care l-a interpretat pe Maxim din vestita trilogie cinematografică.

„URMAȘII LUI KAO“ — producție a studiourilor chineze. Transpune pe peliculă celebrul roman „Familia” de Pa Cin, o critică aspră la adresa societății feudale chineze. Kao, un bătrîn moșier, guvernează despotice propria familie, conducându-se după legile banului și bunului plac. Moștenitorii îi seamănă. Dar trunchiul putred e destinat, inerent, pieirii. Și așa va fi sfârșitul celor din neamul Kao.

ÎN 20 DE MINUTE

Un ordin scurt al medicului și pregătirile pentru transfuzie încep. Pe o lamă de sticlă e luată o probă din singele bolnavei și introdusă în aparatul ce se află în apropiere. Cu ajutorul acestuia, într-un timp scurt, aproximativ 20 de minute, este stabilită grupa de sînge al bolnavei. Așadar, în numai 20 de minute...

Dar ce fel de aparat este acesta? Este vorba de noul termostat realizat de un colectiv de medici din țara noastră și care poartă numele de „microterm”. El prezintă o serie de avantaje față de termostatele existente în laboratoarele marilor spitale. Fînd de dimensiuni reduse, poate fi ușor transportat într-o servietă. Acest lucru permite ca analizele să fie făcute chiar la patul bolnavului. De asemenea, prin simplitatea sa — două cutii introduse una în cealaltă și două becuri electrice așezate sub o sticlă opacă, care constituie sursa de lumină și de căldură — microtermul poate fi adaptat la rețeaua de curent electric alternativ sau continuu de 110 sau 220 V. În caz de defectare, reparația poate fi făcută pe loc chiar de cel care lucrează cu aparatul. Costul unui microterm fiind de 12 ori mai mic decît al unui termostat obișnuit, se dă posibilitatea ca el să fie trimis pînă în cele mai îndepărtate case de nașteri sătești, spitale rurale, puncte și servicii de transfuzii și chiar în marile unități spitalicești în număr cît mai mare.

...Bolnavei i s-a terminat transfuzia. Starea ei s-a îmbunătățit simțitor. Dar este necesară o nouă analiză de control pentru a se verifica cum s-a asimilat singele transfuzat. Și pentru această este folosit microtermul. Pe lamela pusă în aparat doctorul poate vedea că factorul Rh. este bun. Acum bolnava este în deplină siguranță. Microtermul și-a îndeplinit cu conștiințozitate sarcina pentru care a fost creat.

L. LIVADARU

DIN BUCUREȘTIUL DE ALTĂDATĂ

„EXPOZIȚIUNE” DE PLANTE EXOTICE ACUM 84 DE ANI

Erau mai multe „expozițiuni”. Aceea a „d-lui Martinet, grădinar florist și pepinierist” pare, după cum rezulta din anunțurile lui publicate în ziarul din 1875, să fi fost într-adevăr remarcabilă.

D-na Martinet înștiința „cu onoare” că domnia-s-a sosit de la Anger cu o foarte mare colecțiune de plante cu flori precum „Magnolia, Rododendrum, Coniferi etc., arbori fructiferi de toate soiurile precum: meri, peri, persici, cași, cireși, pruni, smeură perpetuă, coacăze etc.; trandafiri toți re-montanți în 500 varietăți ultima noutate; plant bulboase din Africa, America, Hymalaia; stînd luni înflorite în pămînt; amaryllis, cepl, grîne de flori și grîne de legume, sparanghel, căpșuni, trandafiri, Banchsia urcători variați, noutate. Toate aceste plante sunt printre ultimele noutăți puse în comerț. Se observă asemenea o expunere de fruct magnifice, pero și mere, care arată calitatea arborilor în vînzare”.

Magaziniul d-lui Martinet era „în fața de grădina Palatului, calea Moșoșoel nr. 84”.

Spunem la început că, în vremea aceea, erau în București mai multe „expozițiuni” de plante exotice. Aceasta rezulta chiar din înștiințarea d-lui Martinet care arată că „amatorii sunt rugați a nu confunda această expozițiune cu cea de pe podul Moșoșoel ce-va mai la vale, vis-à-vis de pasagiul” (adică Pasajul Român, care există și astăzi — n. n.).

CARNAVAL PIONIERESC

De unde să bănuiești că sub chipul murda de funingine al acestui micuț hornar utilat cu tot ce e necesar meseriei se ascunde chipul blond al celui mai bun elev din clasa a IV-a A, conducătorul detașamentului de pionieri din clasă?...

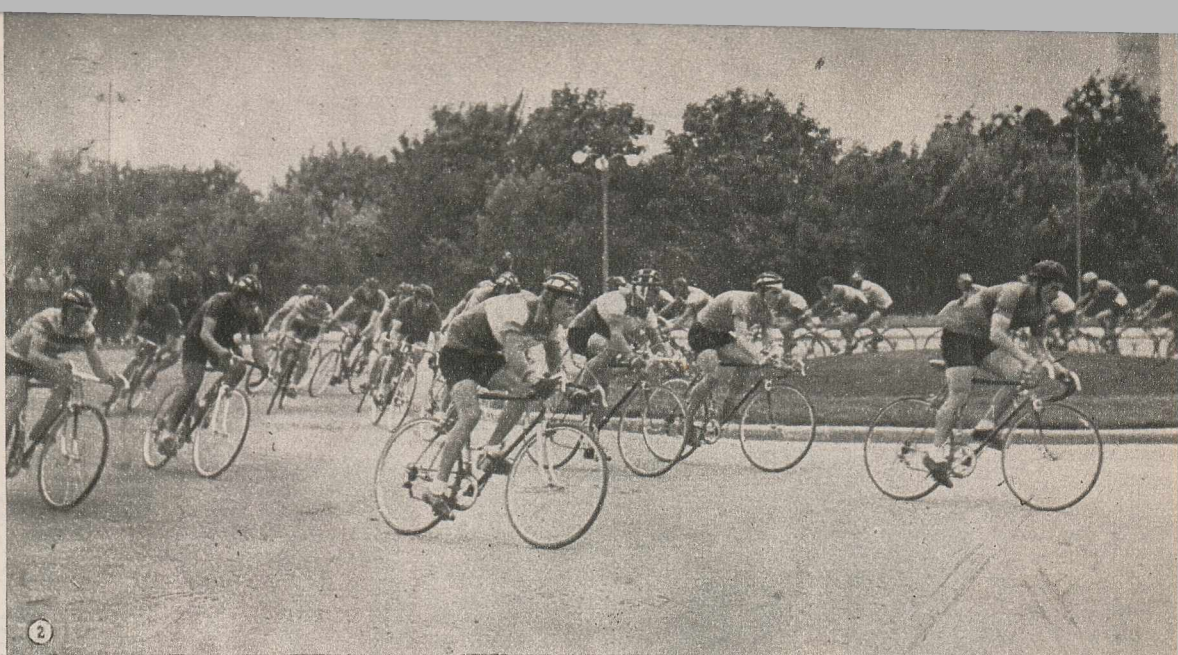
... Nici pe vînzătorul de ziare parizian — acest Gavroche autentic — nu-l poți recunoaște nici pe chinezul în grele haine de mătase broșată, nici pe dansatoarea negresă din Antile nici pe medicul în halat și cu stetoscop, nici pe luptătorii romani, pe nici unul dintre numeroșii pionieri mascați în costume care de care mai fanteziste...

Dar dacă i-ați fi întrebat pe profesorii de la Școala medie nr. 12 din București, fără îndoială că ați fi putut fi informați asupra fiecărui dintre micii mascați: cum îi cheamă, ce notă au, cum se comportă în școală...

„Măscuțele” care le vedeți alăturat au putut fi admirate la o manifestare ce a avut loc, în cînslea Zilei internaționale pentru apărarea copilului — la fel cum au avut loc în numeroase alte școli din întreaga țară — carnavalul pionieresc de la Școala medie nr. 12 din str. Italiană.

Fotografiile de V. SAVIN

SPORT

În ciuda vremii nefavorabile, iubitorii sportului cu pedale au ținut să fie prezenți la interesantele probe cicliste desfășurate duminică trecută pe strada Maior Coravu din București. Fără îndoială că cea mai interesantă cursă a fost cea rezervată seniorilor, la startul căreia s-au aliniat fruntașii acestei discipline. Gabriel Moiceanu a dominat de la început întrecerea, câștigând cele mai numeroase sprinturi și devenind astfel, pentru a doua oară consecutiv, campion republican la semifond. Fotografii 1 și 2 prezintă două aspecte ale plutonului seniorilor. După cum se vede, ploaia, ce a început să cadă din abundență în timpul celei de a doua jumătăți a cursei, n-a constituit o piedică pentru buna desfășurare a întrecerilor.

Stadionul „23 August” a găzduit duminică trecută un cuplaj de fotbal care aducea pe teren patru echipe bucureștene: C.C.A.-Progresul (3-1) și Dinamo-Rapid (3-2). Deși terenul, datorită ploii căzute în ajun, nu a permis desfășurarea unui joc la posibilitățile echipelor, totuși meciurile au plăcut, în general, mai ales prin verva manifestată de jucători și fazele ce s-au succedat cu rapiditate de la o poartă la alta.

Fotografia nr. 3. Un duel între Copil (Rapid) și Panait (Dinamo) în apropierea porții dinamoviate. Panait alunecând, balonul continuă să fie controlat de Copil, care se îndreaptă spre poarta adversă.

Fotografia nr. 4. De la acest cuplaj nu au lipsit nici fotbalistii algerieni, oaspeți ai sportivilor noștri. De astă dată, în postura... de spectatori.

Fotografia nr. 5. La un atac al militarilor, Mindru, portarul Progresului, are o spectaculoasă intervenție, fără a fi necesară. Inșă, cum s-a văzut mai apoi. Balonul „a salutat” doar bara, fără a mări scorul.

Fotografii de Dan BIRLĂDEANU și Romulus SCURTU

6. Ploaia a căzut și în timpul meciului de handbal feminin disputat între echipele C.S.U.-Mediș. Cu toate acestea, lupta pentru balon a fost la fel de îndrăjită ca și când soarele ar fi strălucit pe cer.

7. Fază din meciul de hochei pe tarbă dintre echipele Știința București-Dinamo Craiova.

REDACȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Postală 3507 of. 33
: PIATA ȘCINTEII Tel.: 17.60.10, Int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile postale din țară și la factorii postali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:

3 luni : 26 lei
6 luni : 52 lei
un an : 104 lei

U M O R

— Ce faci acolo?
— Mi-a căzut din greșeală un bilet de tramvai...
Desen de Rik AUERBACH

METEOROLOGUL ACASĂ

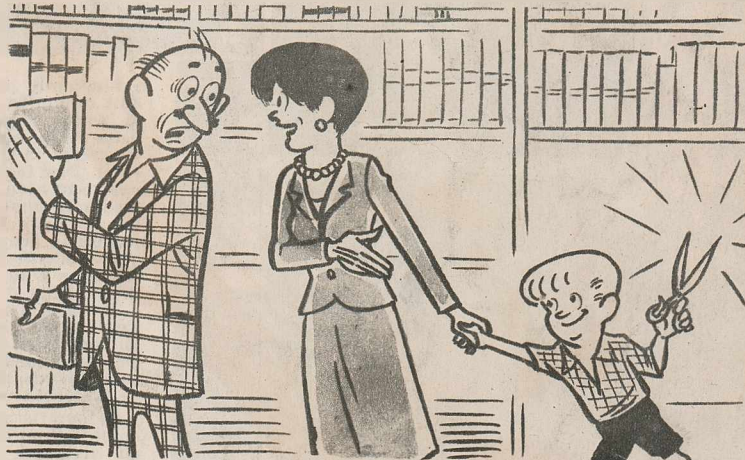
— Marți cald, miercuri cald, joi frig...
— Nu, joi să fie soare că spăl rufe și trebuie să se usuce repede.
Desen de L. DARIAN

— Ce faci?
— Mi-a dat mama voie după ce-a leșit din baie!
Desen de BARTIN

PERSPECTIVE „ÎMBUCURĂTOARE”

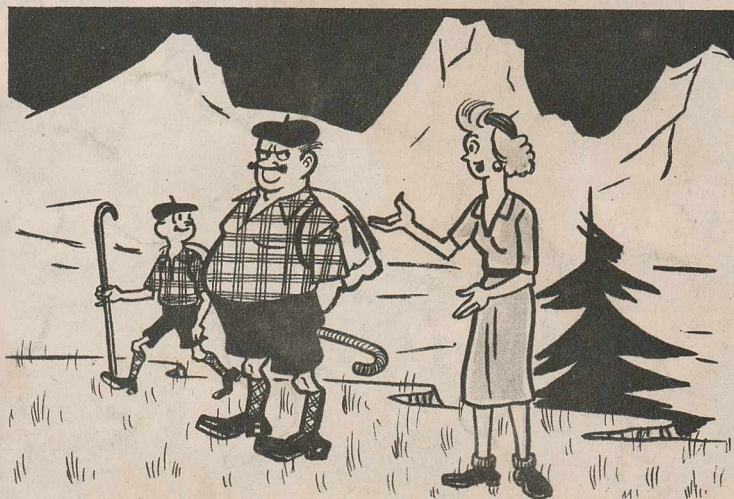
Unii cetățeni înapoiază cărțile împrumutate de la bibliotecă, deteriorate complet.

— Azi trebuie să-l las singur acasă și vă rog să-mi împrumutați o carte cu poze multe.
Desen de Fred GHENĂDESCU

— Stai, că trece iar nebunul ăla!
Desen de Rik AUERBACH

— Vai, cum sement cu Gigel! Dacă ai fi un tată bun, ți-ai rade mustața și te-ai prezenta la examen în locul lui.
Desen de Fred GHENĂDESCU